

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति

स्वप

नेपाल संवत् १९४१ वछलाश्व / २०७८ जेठ १ / 2021 May / ल्या: ३५, दौ:३

भक्तपुर नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित
स्वप अस्पताल
KHWOPA HOSPITAL
कोभिड युनिट Covid Unit
सुदूरपश्चिम प्रदेश

**स्वप नगरपालिकां जनताया स्वास्थ्यता बिचः याड
ब्यवस्थित कोभिड युनिट (आइसोलेसन केन्द्र) वायकल**

खवप नगर प्रमुख प्रजापति जु नपांया पुचलं भक्तपुर अस्पतालाया
आइसोलेसन कक्षा निरीक्षण (२०७८ वैशाख १५ गते)

कोभिड युनिट् एचडीयु कक्षया निरीक्षणया इवल्य
(२०७८ वैशाख १५ गते)

; DkfbSlo

@)*h7!,c^a\$^!,jif#

चुनाव हे अः याय्गु राजनैतिक निकास

स्वदा हॉ थ्यं मथ्यं स्वब्वख्य् नेब्व (दुई तिहाई) बहुमत ह्यो के पी ओलीया न्ह्यलुवाय सरकार दय्क न्ह्याक च्वंगुलि छुं दिन न्ह्यो प्रतिनिधि सभां विश्वासया मत कायो क्यनय् मःगु अवस्थाय् थ्यन । २०७८ बैशाख २७ गते प्रधानमन्त्री ओली थः ता प्रतिनिधि सभाया विश्वास दः जक तःगु प्रस्तावया पक्षसं ९३ क्व मत व विपक्षख्य् १२४ क्व मत व उख्य् थुख्य् मवासें (सुंक्) तटस्थ च्वंपिनिगु १५ क्व मत क्यडः लिच्वः पिकाल । प्रतिनिधि सभाय् विश्वासया मत काय मफतकिं प्रधानमन्त्री स्वतः पदं ल्याहॉ वानिगु संवैधानिक ब्यवस्था अनुसार ओली पदमुक्त जुल । वाय्ता थःगु हे दलया माधव-भलनाथ गुटं साथ मब्यु । विश्वासया मत काय्ता सःतःगु बैठकय् नेपाल-खनाल पक्षया सांसदपुं मवसिं सरकार क्वः थय्ता ग्वाहाली याता । नेपाल-खनाल पक्षया २८ म्हा सांसदपिसं बैठकय् ब्वति मकगु धःगु दः । व नं हॉतक फुक्कसिनं सामूहिक राजिनामा बिइगु खाँ नं बयबय् जूगु खः ।

केपी ओली न्ह्यलुवाया सरकार नेपः या संविधानया धारा ७६ (१) काथं निस्वांगु सरकार खः । ओली सरकारविघटन नपां धारा ७६(२) काथं नेगू व नेगू स्वयो अपः दलत मुडः मंकः (मिलिजुली) सरकारया प्रक्या हछ्याता । २७ गतेया मतदानया लिच्वः स्वय बलय् विपक्षी दलतानं सरकार दय्केता मःगु १३६ क्व मत अमिसं काय फँगु खानय् मरु । उकिं धारा ७६(३) काथं ओली याय्गु हे सरकार दय्किगु खानय् दत । ओलीया न्ह्यलुवाय् सरकार दय्कसां वं ३० न्ह्या दुनय् विश्वासया मत काय् मःगु संवैधानिक ब्यवस्था दः । अलय् विश्वासया मत काय् मफूसा धारा ७६ (७) काथं प्रतिनिधिसभा विघटन याडः खुल्लाया दुनय् निर्वाचन याय्ता लॉ तप्यनि ।

ओलीं थ्व नं हॉ हे निर्वाचनय् वानय्गु मतिं हज्यागु खः । वं पुस ५ गते विघटन यागु प्रतिनिधिसभा फागुन ११ गते सर्वोच्च अदालतं पुनः स्थापना याडः बिल । उकिया लागिं प्रचण्ड व माधव नेपाल गुट सर्वोच्च अदालतय् वांगु खः । अदालतं प्रतिनिधि सभा पुनः स्थापना जूसां माओवादी व माधव नेपाल पिसं उकिया औचित्य पुष्टि याय मफु । चुनाव जुयवं लोकतन्त्र मदयो वानिगु मखु । नत्र अः तकया दुनय् चुनाव जुय धुंकल ज्वी । अः माधव नेपालपिसं मधःसिं मगा, अः खुलालिपा चुनाव जूसा छु लोकतन्त्र मदैला ?

संसदीय ब्यवस्थाख्य् प्रधानमन्त्रीकय् प्रतिनिधिसभा विघटन याय्गु गोलीं जःगु बन्दुक दै धाय्गु मान्यता तयो तःगु खः । सार्वभौम जनतां थःगु अधिकार जनप्रतिनिधिपाखं छ्यल च्वनि । थःपुं सांसदपिसं अः पुक ज्या सांकय् मबिलकिं वा विपक्षी दलं संसद चलय् याकय् मबिइगु इलय् प्रधानमन्त्रीं न्हँगु जनादेशया नितिं वानिगु बांलागु पक्ष खः ।

चुनाव छगू प्रजातान्त्रिक प्रक्या खः । जनताता सय्के थुइके बियगु, खाँ काडः सुसुचित याय्गु छगू बांलागु ई नं खः । छुं नं राजनैतिक पार्टी चुनावया विरोध याइमखु, याय् नं मज्यु । नेपःया थौंया काथं मछिंगु राजनीतिं अः पुक पिकायो, समस्या ज्यंकय्गु छगू हे उपाय चुनाव खः । चुनावय् वाडः हे फुक्क पार्टी तय्सं थः थः गु परीक्षा बिय मः ।

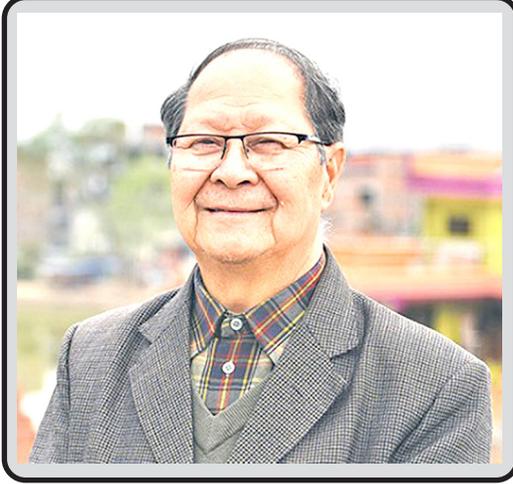
पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकंब्ज्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वज्, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६१३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

खुडखगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

फुवकसिता लाहातय् ज्या बिय फैगु वास समाजवादी ब्यवस्थाय् जक दै।

का.रोहित

थासय् बः चा माःगु स्वमा पिडः
तःगु दः ।

पूर्व मोहडाय् स्वःगु डेराया पःखः
या दशवी लाक लुखा छुड तःगु दः ।
पश्चिमपाखय् क्वथात, उत्तरपाखय्
स्नानगृह (ख्वः सिलय्गु थाय्) नपां
चःबि (शौचालय) नपां दशवी लाक
खल्हँचा (ऑगन) थयं मथयं
क्वलाछिति च्वय् थाकायो दय्कः तगु
नेक्व क्वथाया दशवी बार्दाली
(वरण्डा) आना छगः टेबुल व नेगू

मेच दः ।

न्हिया न्हिथं १०:०० ता इलय्
साफूकुथिं च्वयो ज्वड वयागु टिपोट स्व स्वं
टिपोटं मिखालिकायो लुखाया च्वय्या आंगया
च्वय गमलाया पलि दयक तःगु थासय् पिड
तःगु वाउँसे च्वंगु स्वमाखय् ह्योगु-चिच्या-
चिच्याफोगु स्वं ह्वयो च्वंगु खाड जि न्हयाळ्ने
अजुगति चायो स्वय्गु । बिचः याय्गु ।
न्हयाळ्ने वहे इलय् जक व स्वं ह्वइगु खाडा ।
उगु अजु चाय्पुगु न्हयाळ्ने वहे इलय् ह्वइगु
स्वया बारे छम्हा स्थानीय मन् याय्के न्यडा ।
वयक स्थानीय मन् शिक्षक जुं मुसुक्क
न्हैलः धायो दिल -‘उगु स्वया नां हे ‘टेन व
क्लक’ (दसबजे/हिताइलय् ह्वइगु स्वां) खः
नि सा ।

उखुनुं निसें सुथाय् जुलकीं जिगु
मिखा आना हे वानिगु अलय् स्वं ह्वलकीं
छगूकप खालीचिया त्वनय्गु बानी जुल ।
स्वं ह्वः तलय् जि आनासं च्वनय्गु याडा ।
अलय् स्वं सुकु चिड वानकीं जि क्वथाय् द्रहँ
वाड नं हिलय्गु अलय् भुथुली वानय्गु ।
मःगु ज्वरय् याय्गु ।

प्रकृतिया विचित्रताया अनुभव या
यां दायँ दायँ पतिकं न्हपांगु महिना बैशाखय्
जक ह्वइगु नेपः या तराई (मसें) या बैशाखी
स्वं व मेलाता लुमांक च्वडा । गुळ्ने गुळ्ने
व्वनय् कुथि व्वड च्वडा बलय् यँ हे जिं घडी
स्वं (घरी स्वं) थ्वयो म्हेतय्गु । उकी घडीखय्
मिनेट व घण्टा सुई व घडी ग्वःलय् थें
चाकलीं ध्वः ध्वः दःगु हिन्यगु धो या चिं थें
बांलाक हे सिय दः । मचातय्स् घडी स्वया
बारे थः थः गु अनुमानया बिचः प्वकिगु
- ‘सुयाय्गुं घडी चाखय् कुतां वान ज्वी ।
अलय् वहे घडीया पुसा जुयो घडी स्वं
बुयो वला ज्वी । अलय् घडी स्वं ह्वला
ज्वी ।

सुचुकः सुचुकः जुयमःगु भूमिगत
इलय् जूगुलिं ‘पार्टी कार्यालय’ ता जिमिसं
डेरा धाय्गु याडा । अलय् पासापिन्ता
‘कामरेड’ मधःसिं दाजु (दाइ) व किजा
(भाइ) या नातां क्यकः खाँ ल्हाय्गु । आखिर
मनूतं खः, गुळ्ने गुळ्ने लुमांक थ्व क्वँ मरुगु
मेचं ‘कामरेड’ दक धाय् लाइगु । अथेजूगुलिं
सुयातां म्हासिडकय् बियबलय् व बचं तयो
(सम्बोधन) याय्बलय् जिमिसं भातिचा होस
याड जक धाय्गु याडा ।

मचाखाचात दःगु छम्हा पासाया
छँ च्वडाबलय् जिता अमि मचातय्स् ‘पाजु’
(मामा) धायो सःतिगु । व मचातय्स् जिता
धात्थें हे थः पाजु भः पिइगु । तः क्वगु
चुकय् स्वनिगः या मचात म्हेतिबलय् मचात
म्हुतुं म्हुतुं कच कच याइबलय् वा ल्वाइ
बलय् बः काय्थें जिता यो पाजु । यो पाजु
! दक ग्वाहाली फ्वनिगु । मचातय्गु व
कचकच व ग्वाहाली न्यनय्वं जलाखाला पुं

प्रवासय् च्वडाबलय् लुमन्ति

नेमकिपाया नायो -नारायणमान बिजुवळें

न्हिया न्हिथं सुथाय्सिया न्हयता
इलय् जि (नारायणमान बिजुवळें) साफु कुथि
थयंकः वानय्गु अलय् गुता त्या इलय् डेराय्
ल्याहाँ वयगु जिगु न्हिया न्हिथंया ज्या थें जुय
धुंकल । पलख भ्नासुलांकांनिं व्वनय्कुथि
वाड टिपोट याडः हयागु छक लिपिड
व्वनय्गु । व्वनय्कुथि वानिपुं मिसामचात-
मिजं मचात लायँ ख्वातुक हुलमुल खानय्
दतकिं अपुं गनगन हालः वानिगु सःलं जिगु
मिखा लायँ पाखय् व्वय्गु अलय् आनां
छखय् ल्यू ल्यू जिगु मिखा डेराया हःनय्
च्वंगु चुकचाय् सिथय् च्वंगु पःखालय्
वानिगु ।

नेक्व क्वथा, छक्व चिच्याक्वगु भुथु
(भान्छा क्वथा) लिक्क ख्वः सिलय्गु म्वः
ल्हूयगु (स्नान घर) थाय् व चः बि
(चर्पी/शौचालय) या दशवी छक्व खालीगु
थाय् खल्हँचा (ऑगन) दः । उगु सिमन्टीं
दाड तः गु पःख क्वय् थयं-मथयं कुछि -
कुत्याति ब्या दः गु स्वमा पियता गमलाया
पलि चाः तयो स्वंपियता दय्कः तःगु उगु

खुडखगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

अजु चायो घरबेती तताजूकय् झ्यालं-झ्यालं, गुळें बार्दली-बार्दलीं मिसातयसं न्यनिगु - 'ए तताजु छि गुम्हापति किजा थाना वला ?' अलय् तताजुं लिसः बियोदी -गुळें तः ह्मिहा किजा, गुळें माहिलाह्मा, गुळें कान्छाम्हा किजा वयो मचात नपां म्हेतः च्वनिगु ।''

छन्हू छम्हा डाक्टर पासां थः काय्ता म्हासिइक बियगु इवलय् जिता क्यँ क्यँ धायो दिल-'वयक हरि दाइ खः ।' गूगु तगिंखय् ब्वड च्वंम्हा चलाकम्हा काय् भाजुं न्यनः-हरि छु ? उब्ले काचाक्कलिसः बिया -हरिबहादुर दाइ । थथे याडः जिगु मेगु छगू नां दत- 'हरि बहादुर श्रेष्ठ ।'

जिमिगु डेरा थिइक उत्तरपाखय् ब्वनामिपिनिगु छगू छात्राबास दः । थं मथ्यं सच्छीति मनु न्ह्योगु छताजक दःगु उगु छात्राबासया दथिइ लाक बायड्मिन्टन म्हेतयता गागु छक्व चुक नं दः । उकिया भातिचा उखय् पश्चिम उत्तर पाखय् छखा नेसति मनु न्ह्योगु नगर सभा भवन दः । उकिता आनाया पिसं 'टाउन हल' वा 'हल' जक नं धाय्गु या ।

इलय् ब्यलय् आना जुइगु बैठकय् लाहापा थागु, म्यँ हालेगु ज्या इवः याइ बलय् म्यँ हःगु न्यनय् दैगु, । अलय् गुळें गुळें भाषणया तः तः सलं हःगु हल्ला नं न्यनय् दैगु । अलय् गुळें गुळें वहे हलय् साहित्य सम्मेलन, कवि सम्मेलन, किपा च्वः ज्या (चित्रकला) याडः ब्वज्या नं याइगु । छन्हू किपा ब्वज्या जूथाय् जि नं स्व वाडाबलय् छपा किपाखय् जिगु मिखा जूत । 'क्वछुड च्वंगु कपः, नेपां लाहाया चुल्या खानय् दःगु ।' उगु किपां छु धाय् तांगु धाय्गु मथुयो जिं उकिपा च्वमि मालः लुइकः वयाके न्यडा -'थुगु किपां छु धाय् तांगु ? थुइक बियो दिइला थें ? वं लिसः बिल - श्व आबस्ट्रायक (अमूर्त) कला खः ।

अलय् जिं न्यडा -अमूर्त कलाखय्

छुं अर्थ दै मखुला ?

व ल्याम्होम्हा कलाकारं लिसः बिल : 'दै' ।

जिं हकनं न्यडा -जिता थुइक बिइला थें ?

वं लिस बिल - 'भारतय् लखं लख जनता ज्या मदयो बेरोजगार जुयो च्वंगु दः । एम.ए. व पि.एच डि याय्ता धेबा दैमखु, च्या त्वनयता धेबा दैमखु । अलय् मन हे क्वतँ वांकः निराश, हिनताबोध व उदास-उदास जुयो च्वनि । कलाकारं लाचारीया भाव खः दक लिसः बिला ।

जिं वयता सुभाय् देछायो मनं मनं धाया -' उगु ल्वयया वास समाजवाद जक खः' अथेनं कलेजया ब्वनामि पिन्के तक नं 'समाजवाद' खॉगवः या अर्थ स्वयो थी थी नांया समाजवादी राजनीतिक दलया काथं जक काय्गु या । उत्पादनया साधन व सेवात समाजीकरण व राष्ट्रियकरण जुइगु, ब्यक्तित्व विकासय् सकल ल्यासे ल्याम्हो व फुक्क मनु तय्ता उथिंयंक अवसर (मौका) दैगु योग्यता अनुसारया ज्या व ज्या अनुसाया ज्याला दैगु नपां शासक दलतयसं अजगु नीतित लागु मयातलय् फुक्कसिनयां छु ? दाच्छीया सच्छीया छब्व ल्यासे ल्याम्हो पिन्ता हे ज्या बिय फँ मखु । अः भारतया सच्छी खय् छब्व ल्यासे ल्याम्होपुं धाय्गु छगू करोड व स्वीगु लाखम्हा ल्यासे-ल्याम्होपिन्ता ज्या दैगु धाय्गु सिय्दः । अः भारतया जनसंख्या एक अरब तीस करोड स्वयो अपः दय् धुकल । चिनियाँ कम्युनिष्ट पार्टी निस्वांगु सच्छिदा अलय् क्रान्ति पूवांगु (सफल जूगु) अथे धाय्गु - चिनियाँ जनताया न्ह्यनेदा लिपाजक चीनय गरिबी पूर्ण रुपं ज्यंकगु घोषणा याता । उकिया अर्थ खः चिनिया जनताता नय्ता नसा, पुनय्ता वसः, च्वनयता छँ (गाँस, बास, कपास) फुक्कसिता बिय फःगु खः । नेपाली

परिवेशय धाथ् (काम, माम व कपडा) ज्या, नय्गु व पुनय्गु च्वनय्गु फुक्कसिता बिला । अलय् नकतिनिजक चीनं समाजवादया न्हापांगु पला (प्राथमिक चरण) तिनि छिता । आर्थिक समानता तक थयंकय्ता हकनं ता ई बिइतिनि ।

छगू अजु चाय्पुगु खॉ दः । भारत व चिनिया कम्युनिष्ट पार्टी निस्वांगु ई उगु हे इलय् खः । थी थी कारणं भारतय् 'जनताया प्रजातन्त्र' निस्वानय् मफुत नपां समाजवादी ब्यवस्थाय् क्वहँ वय् मफूत ।

उगु सभाभवनया ठीक उत्तरपाखय् लाक सी.एम. नां या छगू कलेज दः । यँ या त्रि चन्द्र (टी.सी.) कलेज थें तः हांगु तःगु विषय ब्वनय् दःगुलिं अपलं ब्वनामिपुं नं दःगु कलेज खः व ।

अलय् नेपः मिपिन्ता अजु चाय्पुगु छगू घटना आना जुल । जिलाजं (जिचाभाजु जुइम्हा छम्हा मिजंवां हिंडागू लाखया दहेजया पलि वाय्ता एम.ए.या जाँचय् न्हापांगु श्रेणीखय् नं न्हाप (पहिलो दर्जाया परीक्षाखय् नं प्रथम) याय्मःगु नपां आना दकलय् न्हाप नं च्वय याय्गु जात याय्म्हा ब्वनामि याता हे याय् मःगु खः । आनाया विश्व विद्यालय पाखं ।

न्यनय् बलय् नेपः मि पिन्ता अजु चाय्पूगु जुई । अलय् अजगु मछिमभिंगु अनियमितता पहः भातिचा जक पाःक नेपः या विश्व विद्यालयनं विशेष याड डाक्टर ब्वकिगु मेडिकल कलेजय् तः तः हां गु (मज्यगु ज्या) अनियमितता जुयो च्वंगु दः । अथे जुगुया मू हुनि बहुदलीय प्रजातन्त्रया 'दलबन्दी' या भावना खः । अथे मजुइकेता पानय्गु अपः थाय् मरुगु धःसा मखु ।

विहारया दरभंगाया उगु त्वःया नां -भगवान दास मोहल्ला, उगु थासय् नगरपालिकाया कार्यालय नं दः ।

खुडखगुगु खप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

कोभिडया इलय् छुं नं समस्या जूसा नगरपालिकां उवाहाली याई

खप न.पा. प्रमुख सुनिल प्रजापति

कोभिड १९ या महामारीया इलय् जनताया स्वास्थ्य प्रति तस्कं च्यूता तयो खप नगरपालिकां याड च्वंगु ज्या देशां देछीया स्थानीय निकायतयसं च्वणायो च्वंगु खाँ इलय् ब्यलय् खप नगरपालिकाय् भाइपुं जनप्रतिनिधि पिसं धायो द्यूगु व थी थी न्हिपौ, वापौ खय् पिथांगु बुखाँ खं पुष्टि याड च्वंगु दः । कोभिडया नेकगू पलां अजनं हलिमय तस्कं ख्याड च्वंगु दः । थुगु इलय् खप नगरपालिकां कोरोनां मपुंकः पाड तयता छु गथे ? ज्या साड च्वंगु दः । थुगु बिषय खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति नपांया खँलाबल्हा - सं. ।

न्ह्यस : हलिमय ब्यागु कोरोनाया नेगूगु लहर भीगु नेपः देशय् नं डाडः पुड तयो च्वंगु दः । स्तनिगः नं उकिं बिस्कं मखु । अः खप नगरया अवस्था गथे दः थै?

लिस : हलिमय ब्याक डाडः पुड वयो च्वंगु कोरोना भाइरस संक्रमणं खप देता नं त्वः मफिइकः । नेवःति हाँ न्हिं २०/३० म्हा जक संक्रमितत खानय् दःगुलि अः धःसा गुब्लें सच्छीम्हा स्वयो अपः ल्वगित खानय् दयो वल । थव भीगुया लागिं तस्कं दुःखया खाँ खः ।

खप नगरपालिकां कोरोना पोजेटिभ खानय् दः पिनि परिवारता प्याहाँ मजुयता, माँया खवः स्वः मवानयता, दिगु पुजा मडाय्केता नपां मेगु छुं नं जात्रा पर्व, मेलात मडाय्केता मदिकक माइकिड् याड सूचं बियो जनताता सचेत यायां वयो च्व.गु दः । खप नगरपालिकां ५० गू शैयाया आइसोलेसन व २५ गू शैयाया एचडीयू न्ह्याक वयो च्वंगु दः । अः खप नगरपालिकां न्ह्याक च्वंगु खप अस्पतालया कोभिड यूनिटय् ४७ म्हा सिनं कोरोना ल्वयया उपचार याकः स्वास्थ्य लाभ कायो च्वंगु दः नपां डासम्हा स्वयो अपः कोरोना ल्वगित थः थः गु छँ सं एकान्तबास च्वड च्वंगु दः ।

न्ह्यस : राज्यं अः सरकारी अस्पताल नपां मेमेगु निजी अस्पतालतक बेड व अक्सिजन मरुगुलिं उपचार याय् फ़ैमखुत दक लाचारी प्वांक च्वंगु इलय् स्थानीय सरकारया नातां कोरोनां मपुंकः तयता छु गजगु त्यतस्था याड च्वडगु दः थै?

लिस : संक्रमितत अपलं खानय् दयो वसेलिं थी थी अस्पतालय् अक्सिजन, भेन्टिलिटर व आइसियू या अभाव जूजुं वला । कोरोनां अतिकं ग्यापुगु रुप कायो हः सेलिं जनताया स्वास्थ्यताः बिचः याड खप नगरपालिकां थः थः गु छँ एकान्तबास च्वडः च्वंपिन्ता स्वास्थ्यया खाँ न्यनय् मःसा चिकित्सकया ब्यवस्था, अमिगु फोहरत मुडः हैपुं बिस्कं पुचः दय्कगु व खप नगरपालिका पाखं न्ह्याकः च्वंगु जनस्वास्थ्य सेवा केन्द्रसं ज्वर वपुं व कोरोना खः ला दक शंका जूपिन्ता जक बिस्कं जाँचय् याय्गु ब्यवस्था नपां जटिल ल्वगिपिनिया लागिं भक्तपुर अस्पताल व मेमेगु अस्पताल नपां (समन्वय)

स्वनिगलय् निषेधाज्ञा जारी यासां स्वास्थ्य मापदण्ड पालना याड विकास निर्माणया ज्या याय् मते जक पांगु मरु । सुं नं नागरिकपुं पित्याक च्वनयँ थम्बः बक जिपुं तस्कं संवेदनशील जुयो ज्या साड च्वडा । राहतया नामय् छुं भाति नसात वा अन्न इड बियगु स्वयो ज्या साड नय् फःपुं जूसा वयकपिन्ता ज्या बियो ज्याला बियगु न्हपायाडागु ज्यायाता अः नं डालः याकेगु जुई ।

खुडधुगुगु खुव पौ, बःधु पौ(पाक्षिक)

खुँ ब्याकः ज्या याड वयो च्वंगु दः । नपां न्हिया न्हिथं कन्ट्रयाक्ट ट्रेसिड जुयो च्वंगु दः । शंका वांपिनिगु परिवारया छुँ छुँ वाड श्वाब काय्गु ब्यवस्था, संक्रमित जू पुं व मज्जुपिनिगु लागिं बिस्कं बिस्कं एम्बुलेन्सया ब्यवस्थानं नगरपालिकां याड वयो च्वंगु दः ।

न्ह्यस : सरकारं निषेधाज्ञा जारी याड च्वंगु इलय गरीब जनतात नयमखाड सीङ्गु अवस्था तयफः । उकिया लागिं नगरपालिकां धु धु योजना हग्वयो ज्या साड च्वंगु दः थै?

लिस : स्वनिगलय निषेधाज्ञा जारी यासां स्वास्थ्य मापदण्ड पालना याड विकास निर्माणया ज्या याय् मते जक पांगु मरु । सुं नं नागरिकपुं पित्याक च्वनयं थम्बः दक जिपुं

खुव अस्पताल दानय्गु ज्या जुयोतुं च्वंगु दः । जिमिसं २५ गू शैयाया अस्पताल चाय्केगु स्वीकृति काय धुंगु दः । अथेनं जिमिसं कन्हेया आवश्यकता नं बिचः याड १०० गू शैया तक तय् फँगु काथं अस्पताल दय्कः च्वडागु दः । ज्या चतारं जूयो च्वंगु दः । अथेनं फुक्क ज्या तुरुन्त सिधैथें मच्वंगुलिं ईलं फ्वंगु आवश्यकताता बिचः याडः खुव अस्पताल जिमिसं कोभिड युनिटं चाय्क येंका ।

तस्कं संवेदनशील जुयो ज्या साड च्वडा । राहतया नामय् छुं भाति नसात वा अन्न इड बियगु स्वयो ज्या साड नय् फःपुं जूसा वयकपिन्ता ज्या बियो ज्याला बियगु न्हापायाडागु ज्यायाता अः नं डालः याकेगु जुई । अः तक अजगु समस्या वलादक जिमिसं मन्यडानि , वल धःसा वहे काथं जिमिसं ब्यवस्था याय् ।

न्ह्यस : खुव अस्पताल दानय्गु ज्या गुलि सिधला थै ? अः तुरुन्त हे थुकिरियाता ध्यलः सदूपयोग याय्गु गजगु योजना दः थै ?

लिस : खुव अस्पताल दानय्गु ज्या जुयोतुं च्वंगु दः । जिमिसं २५ गू शैयाया अस्पताल चाय्केगु स्वीकृति काय धुंगु दः । अथेनं जिमिसं कन्हेया आवश्यकता नं बिचः याड १०० गू शैया तक तय् फँगु काथं अस्पताल दय्कः च्वडागु

दः । ज्या चतारं जूयो च्वंगु दः । अथेनं फुक्क ज्या तुरुन्त सिधैथें मच्वंगुलिं ईलं फ्वंगु आवश्यकताता बिचः याडः खुव अस्पताल जिमिसं कोभिड युनिटं चाय्क येंका । मेगू बिरामीत जाँचय् याय्गु ज्या धःसा मदिसें न्ह्याकः च्वंगु दः ।

न्ह्यस : अः किसान तय्गु अन्न-बाली (सामा) दुकायगु ई खः । थुगु इलय किसान तय्गु निंतिं धु गजगु ब्यवस्था याय्गु मति तयो ज्या साड च्वडागु दः थै?

लिस : खुव नगरपालिका किसानत अपलं दःगु खुव दे जूगुलिं किसानतय्ता भिं जुइगु ज्याखय् कृषि सम्बन्धी तालिम निसें ई काथंया वापुसा, छ्व पुसा, आलुपुसा नं इडः वयो च्वंगु दः । थुगुसी नं वापुसा इड बिय्गु कुतः याडः च्वंगु दः । कोभिडया इलय छुं नं समस्या जूसा नगरपालिकां ग्वाहाली याई ।

न्ह्यस : धुं घायगु ल्यं दनिसा घायो दिसं?

लिस : कोरोना छम्हासिं मेम्हासिता मथां पुंकिगु ल्वय खः । अः तक थुगु ल्वयया बांलागु वास मरुनि । खोप नं अः पुक काय् मरुनि । ल्वय जुय धुंक वास याय्गु स्वयो ल्वय हे मजुइकः जुयता सकल नागरिक पिन्ता स्वास्थ्य मापदण्ड पालना याडः थः नं म्वाय्गु अलय समाजता नं म्वाकेगु ज्या याय्नु ।

खुव नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाया कार्यालय
ब्यासी, खुव

खुव नगरपालिकां अडियो नोटिस सेवा
हचिकगुलिं नगरपालिकायागु सूचं व ज्या
भ्वः क्वय् च्वयोतःगु नम्बरखय् डायल
याड न्यने फँगु खुँ फुक्कंसिता ब्याक
च्वडा ।

Audio Notice Number:

१६१८०१६६१००९६

खप नगरपालिका प्रमुखया सन्देश

हान्यु बहपुं सकलें दाजु किजा तताकेहें पुं

हलिमय ब्याकः डाड पुडः वयो च्वंगु कोरोना भवल्वयया बारे भीसं भाति भाति जूसं खाँ थुय धुन । कोरोनां याड भीगु दे भिंभामिंजा दाड च्वंगु दः । थुगु ल्वयया धात्थेंगु वास अजनं मरुनि । खप नगरपालिका दुनयु नं न्हिं सलंस मनूत थुगु ल्वचं पुंकः उथि उथि काड च्वंपु भन भन तात्तु ताड वयो च्वंगु दः । देशयु दुनयु स्वयुगु खःसा न्हिं च्याद्व निसें हित्तक ल्वचं कःपुं ल्वगित ताँ तां वयो च्वंगु दःसा पीम्हा-डयम्हा स्वयो अपः मनूत सीड च्वंगु दः । खप नगर दुनयु च्वडः च्वंपुं सकल नगरबासी पिनिगु सुरक्षाया नितिं जिपुं जनप्रतिनिधिपुं मदिकक थाकु मचः सिं जुयो च्वडागु दः । कोरोना ल्वचं मपुंकः पाड तयता खप नगरपालिकां न्हिया न्हिथं माइकिड याडः सूचं पिकायो त्वालयु -त्वालयु क्लोरिन व चुन ह्वलयुगु नपां मज्यु मगागु ज्याखयु प्याहाँ वय मःसा स्वास्थ्य मापदण्ड कायम याड जक प्याहाँ वयता इनाप याडः वयो च्वंगु छिकपिन्ता धायमाली मखुज्वी ।

अः खप नगर दुनयुं कोरोनाया ल्वगित न्हिया न्हिथं अप्वयो वयो च्वंगु दः । छँ सं सुरक्षित काथं एकान्तबास च्वनयु काथं मछिं पिनिगु लागिं नगरपालिकां ५० गू शैयाया आइसोलेसन व २५ गू शैयाया एचडीयु (आइसीयु स्वयो कम व साधारण स्वयो च्वय्या) या ब्यवस्थायाड न्ह्याकयु धुंगु दः । थः थः गु छँ काथं छिक एकान्तबास च्वड च्वंपुं ५०० म्हा स्वयो अपः दयधुंकल ।

सामान्य उपचार जक याःसां गापुं, अक्सिजन बियमःपुं ल्वगि तयगु लागिं खप नगरपालिकां हे मः काथं चिकित्सक पुं व नर्सपुं ब्यवस्था याडं च्वंगु दः । खप अस्पतालं कोभिड युनिट निस्वाडः ज्या हज्याकगु दः । तस्कं थाकु च्वंपुं जटिलपुं ल्वगि तयगु नपां भक्तपुर अस्पताल व मेमेगु अस्पतालयु छ्वयो ब्यवस्था याडः वयो च्वंगु दः । थुगु ज्याखयु जिल्ला प्रशासन कार्यालय, भक्तपुर अस्पताल, भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघ, साना तथा घरेलु उद्योग संघ, सहकारी, रेडक्रस, स्काउट नपां स्वापु दःपुं फुक्क संघ संस्थानपां मंकः कुतलं ज्या साड च्वडागु दः ।

हान्यु बहपुं सकलें दाजुकिजा तता के हें पुं

मांया ख्वः स्वयुगु व दिगुपुजा नं हनयु वयो च्वंगु दः । खप नगरपालिकां कोरोना अपलं डाडः पुडः वानि दक थुगुसी छँ नं प्याहाँ वड मांया ख्वः स्वः वानयुगु व दिगुपुजा मडायकेता सूचं नपां माइकिड पाखं इनाप याडः च्वंगु दः । थुगु ल्वय छुं मखु दक बेवास्ता याड जूसं थः ता हे काथं मछिडः तस्कं घातक जुई । अः तक कोरोनाया धात्थेंगु वासः दयके मफूनिगु व कोरोना विरुद्धया खोप नं माक्व ब्यवस्था यायु मफूगु इलयु स्वास्थ्य मापदण्ड पालना याड सुरक्षित जुयगु हे कोरोनां मपुंकयुगु छगु बांलागु उपाय खः । कोरोनाया थुगु नेकगु लहर तस्कं ग्यापुगु खः धायुगु सिय दय धुंकल । अस्पतालयु मः क्व अक्सिजन मरु । भेन्टिलेटर व आइसीयु मदयो ल्वगित लायँ बिचय सं सीगु अपलं घटनात प्याहाँ वयो च्वंगु दः । अथे जूगुलिं ल्वचं कयु धुंक ब्वाक-ब्वाक वास यायता जुयगु स्वयो ल्वचं मकयुकेता थः थमं सचेत जुयो सुरक्षाया मापदण्ड पालना याड दियता इनाप याड च्वडा ।

मांया ख्वः स्वयुगु व दिगु पुजा अलयु त्वालया छुं नं जात्रा पर्व, मेला मयासें जिउ दतलयु यक्वं ला दक ज्यम्हाल जुयता सकल नगरबासी अलयु नगरयु च्वड द्युपुं सकल सिता दुनुगलं निसें इनाप याड च्वडा । भीगु जिउ दः सा जक जात्रा -पर्व बांलाक डायके फैं । ल्वयु म्हुवें जुय काथं छिनिगु इलयु जक दिगु पुजा डायकेगु याडः अ सुनं हे डायक मदियता इनाप यायु ।

जिमिगु इनापयाता वास्ता मयासें थः यत्थे भवें डायकः मनूत मुंकः ल्वयु डाडः पुडः वांकयुगु काथं ज्या यात धःसा प्रशासन पाखं कानून बमोजिम कारवाही जुइगु नं श्वहे सन्देश पाखं जानकारी याडः च्वडा ।

दकलयु लिपा थुगु ल्वचं कयो मरुपुं मनूतयता बिचः प्वकसे परिवारजनं धैर्य धारण यायु फयुमः दक समवेदना प्वकः च्वडा । ल्वचं कयो च्वंपिनिगु मथां हे भिं उसायँया कामना यासे कोरोनां मथिइकः थः नं म्वायु, समाजता नं म्वाक तयु । सुभायु ।

खप नगरपालिका प्रमुख
सुनिल प्रजापति

उवः प्रजातन्त्र, जनताता ... ?

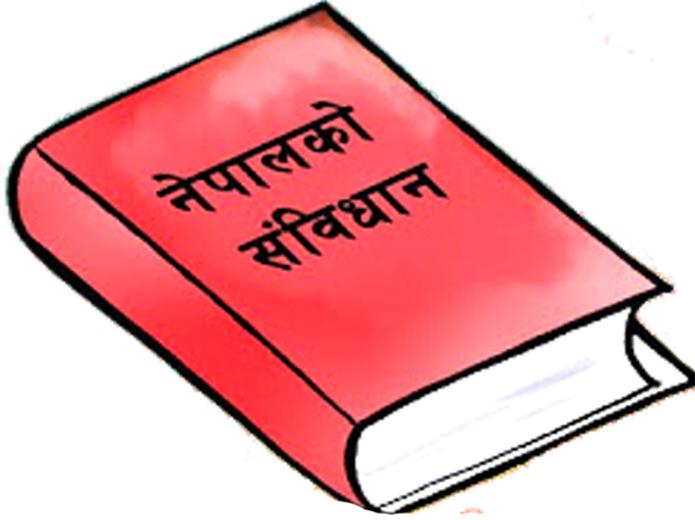
विवेक

बैशाख ११ गते 'लोकतन्त्र दिवस' । नेपःया सरकारं औपचारिकरूपं छुं नं ज्या इवः मयासां नं व ऐतिहासिक दिन धःसा धात्थे खः । जन आन्दोलनया माध्यमं संसद पुनः स्थापना जूगु विश्वया राजनैतिक इतिहासय् म्हवचाजक हे जुइगु घटना खः । नेपाल मजदुर किसान पार्टी संसद हकनं म्वाकः हय्गु (पुनः स्थापना) मागया निर्णय याय्माला धःबलय् अपलं मनूतय्सं सीम्हामनू म्वाःसा दक संसद हकनं म्वाई दक असम्भव ताय्कला । सर्वदलीय बैठकय् मदिकक प्रस्ताव याडालिं दकलय् लीपा व फुक्क दलया मंकः माग जुल अलय् देशय् हय्पा हय्गु छगू महत्वपूर्ण माग सावित जुल ।

२०६३ साल बैशाख ११ गते संसद पुनः स्थापना याय्गु जनआन्दोलनया माग पू वांगु दिन खः । उगु दिनयाता निरङ्कुश जुजुं क्रान्तिकारी जनताया हःनयें कपः क्वछुकगु दिन व संविधानसभाया निर्वाचन याडः गणतन्त्रखय् द्रुहं वानय्ता लुखा चःगु दिन काथं नं नेपः मि पिसं लुमंकः च्वंगु दिन नं खः । व थःगु हक अधिकारया नितिं नेपः मि पिसं मदिसं ल्वाडः च्वंगुया लिचवः खः । गुलिं राजनीतिक पार्टी तय्सं संसद पुनः स्थापनाया नां कःगु तक न्यनय् मफः । अमिसं चर्को नाराबियो जनताता थानय्गु खाँ ल्हाइगु । छुं तयारी मदय्क चर्को नाराजक बियगु धाय्गु दमन यो वा दक सःतय्थे जुईगु नपां (जाना जान) सिइकं सिइकं जनताता गालय् क्वफवाय्गु थें जुइगुलिं नेमकिपां उब्ले तस्कं बुद्धि ख्यलः निर्णय

काला । जनआन्दोलन सफलताया लॉपुईं यंकय्ता वहे माग दकलय् महत्वपूर्ण सावित जुला ।

आन्दोलन व संघर्ष नं समुद्रया लबुथें गुब्ले च्वजाइगु गुब्लें क्वलाइगु याडः थाब्वा क्वब्वा जुयो च्वना । २०५९ साल निसें न्ह्याकगु प्रतिगमन विरुद्धया आन्दोलन नं अथेहे हज्याड च्वंगु खः । आन्दोलनया दश्वी अनेक थाब्वा क्वब्वा जुल । नपां आन्दोलनय् नपां नपां वःपुं दलमध्ये एमाले व नेका (प्र)

आन्दोलन त्वःत जुजु दखय् पालिड वाना अलय् उब्ले जू जू ज्ञानेन्द्रया दमन नं अतिकं जुयो च्वंगु खः । जुजु महेन्द्र २०१७ सालय् प्रजातन्त्रया गः क्यू बलय्था लॉपु हे ज्ञानेन्द्र ज्वना । अथेनं ज्ञानेन्द्र सफल मजू । ई अपलं वानय् धुंकल । जनताया चेतनास्तर नं अपलं च्वजाय् धुंकगु जुल । समाजय् सामाजिक, राजनैतिक हय्पा वय् धुंगु ई खः । २०१७ सालया ई थें लिफ्युड हय्गु ज्ञानेन्द्रया म्हागस पू मवां, पू वानिगु नं संभावना नं मरु । संसद पुनः स्थापना संयुक्त जनआन्दोलनया नितिं तःगू जक माग गुलिं दल तय्गु लागिं

मदय्क मगागु खःसा गुलिसितां व माग बाध्यता जक जुल । एमाले व मागता अन्तिम क्षणय् तक समर्थन याय्गुलि आनाकानी (याय्थें मयाय्थें) याडः च्वना । जनमोर्चा नेपाल आन्दोलनय् जनतात ब्वड हय्गु चर्को चर्कोगु नारा श्वय्केगुलि जक जुयो च्वना ! थः यक्व तः हांगु पार्टी दक धक्कु त्वः तय् मःगु अलय् जनताता ब्वड हय् मफूपुं सद्भावना व जनमोर्चा नेपाल थजगु पार्टी तय्गु नितिं मंकः आन्दोलन व संसद पुनःस्थापनाया माग वाध्यता जक खः ।

दलपिनिगु म्हातिम्हातिया पाःगु बिचलं जुजुवादीपिसं म्हेतिगु पक्का नं जुल । अमिसं स्थानीय निर्वाचनया प्याखं नं क्यडः त्वतला । सर्वदलीय बैठकय् एमालेया पाखं आन्दोलनया नेतृत्व तहलय् च्वंपुं मनू तय्सं स्थानीय तह खय् भाग काय् मःगु खाँ हनय् तय् हैगु । अमिसं चुनावता छ्यलय् मफुसा पार्टीया पुसा हे ल्यं दैमखु जक चिन्ता कायो हः जुइगु । नेमकिपाया प्रतिनिधिपिसं सोभियत संघय् सन १९०५ या आन्दोलनलिपा बोल्सेभिक पार्टी चुनाव बहिष्कार यागु खाँ हनय् तयो शान्तिपूर्ण आन्दोलन बिद्रोहया रूप कायो धिसिलाक हज्याड च्वंगु इलय् चुनाव बहिष्कार पाय्छि जूगु खाँ हज्याड च्वंगु जुल । तः क हे जूगु बैठकय् लिपा चुनाव बहिष्कारया निर्णय जूगु खः । इतिहासं व हे लॉपु धात्थेंगु सावित यात ।

एमाले व नेका (प्र) जुजुया नेतृत्वया सरकारय् दुतिनय् फःगु जुजुयाय्गु फुट गर

खुडखगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

राज गर' (कत दु फवाड...) नीति सफल जूगु खः । अलय राजनीतिख्य न्ह्याब्लें छगू तुं वास खं ज्या याइ मखु, या नं मया । जनआन्दोलनया धाकुफ्य पानय् मफैगु खांसेलिं २०६३ बैशाख ८ गते जुजुं सर्वदलीय सरकार निस्वानयता न्ह्यगु दलता सः तला । ई यक्व हे लिपा लाय् धुंकगु जुल । आन्दोलनता कमजोर याय् फैगु वहे छगू दक जूक्य दःगु अन्तिम ज्या भः खः । अलय उकिं नं ज्या मयासा जुजुं विदेशी कुटनीतिज्ञपिन्ता छ्यलय्गु, मजुइगुयाय् मफैगु कुतः नं मयागु मखु । बैशाख ९ गते सुथाय् निसें आन्दोलनया न्ह्यलुवापुं मध्येया गिरिजाप्रसाद कोइराला निवास महाराजगञ्जय् युरोपियन युनियनया दुजः, राष्ट्रया कुटनीतिज्ञत मुंकला । आनाहे न्ह्यगु दलया शीर्ष नेता तय्गु बैठक नं जुल । न्ह्यगु दलया बैठकं छप्वाम्हतुं जुजुया आह्वानता अस्वीकारयाय्गु निर्णय याता । युरोपियन युनियनया दवावं ज्या मयात । बैशाख ९ गते नेमकिपाया इनापय् ख्वपय् निसें यें थ्यंक डायो तः हांगु जुलुस जुल । डय्द्रमयाकं मनु तयसं ब्वति कायो यागु उगु जुलुसया न्ह्यलुवा नेमकिपाया नेतापुं का. बुद्धि कुमार गोसाइँ व का. प्रेम सुवालं याड द्यगु खः । उगु जुलुसय् मनूत ताँतु ताँ तां राजदरवार घेरे याइगु तक्या खाँया बय बय जुल । वानेश्वरय् थ्यनय्वं सुरक्षाकःमिपिसं गोलीं कय्कला । वानेश्वर, त्रिपुरेश्वर लगायत थाय् थासय् गोलीं कय्क अपलं मनूत घःपः जुल । आन्दोलन मिं थें देशय् ब्याकः डाड वानय् धुंकगु जुल । जुजु ज्ञानेन्द्रकय् आन्दोलनया माग पू वांकय्गु वा दरवार त्वःत बिस्व वानय्गु नेगूया छगूजक लाँपु दतानि । वं बैशाख ११ गते संसद पुनः स्थापना याड आन्दोलनया माग पू वांकला ।

मेगु आश्चर्यया खाँ दां दां निसें

आन्दोलन न्ह्याड च्वंगु इलय् नं एमालें संसद पुनः स्थापना जुइगु पक्का जूसेलिं स्वघौ हाँ जक उगू मागयाता औपचारिक काथं निर्णय याता । लोकतन्त्र निस्वांगु १४ दा, गणतन्त्र घोषणा जूगु १३ दा व संविधान सभां संविधान द्यक पिब्वगु डादा फुडा नं जनताया समस्या मुस्यावःछिहे पू मवां अः तक नं अथेहे तुं । आन्दोलनकारी जनतातय् मति-अः जनताया धात्थेंगु दिन वै, निःशुल्क शिक्षा, निःशुल्क स्वास्थ्य उपचार अलय् फुक्कसिता लाहातय् ज्या दै दक लोकतन्त्र गणतन्त्रया शासक दलया नेतात व अमिपुं जवखवंया नेम्हा-प्यम्हा नेता कार्यकर्तातय् लागिं जक वः ला । जनतातय्गु जीवन भन भन लोहँतय् कागु लाहा थें जु जुं वान । अः जनतां पुँजीवादया विकृति बलुहुँ थुइकः हयो च्वंगु दः । पुँजीवाद व समाजवादय् छु पा धाय्गु खाँ थुइकः वयो च्वंगु दः ।

अपलं दुःख कष्ट नःपुं नेता कार्यकर्ता जनप्रतिनिधि काथं स्वयं खां बलय् जनतात तस्कं लय्तःगु खः । जनप्रतिनिधिपिसं जनताया निंतिं ज्या सानिगु तहांगु आशा यागु खः । अलय नेतात सरकारय् थ्यनय्वं जुजुं स्वयो पाकः ज्या साड क्यनय् मफूत । जनतां अमिता न्हम्हा जुजु दक द्रुपं बियो वयो च्वंगु दः । संघ, प्रदेश व स्थानीय तहया निर्वाचनय् टिकट काय्ता पार्टीं दुनय् स्याय्थें- पालेथें सांगु ई, निर्वाचन त्याकय्ता करोडौं दां खर्च याडः गुण्डा व प्रशासनत छ्यलः अनेक अनैतिक व अराजनैतिक ज्या खं दल व नेता तय्गु बदनाम जुगु खः । पुँजीपति वर्गया विरोधय् संघर्ष याय्गु इनाप यापुं नेतात थः हे पुँजीपति वर्गय् हिलः वांसेलिं अः सुयाय्गु विरोधय् आन्दोलन याय्गु ? नेतातहे अलमल जुयो च्वंगु दः । लोकतन्त्र ह्यता ल्वापुं थवं थवय् 'पहलमानी ल्वापु' याड च्वना । अमिगु दलगत व व्यक्तिगत स्वार्थ याडः देश व

जनता भन भन क्वय् क्वय् लाड वांगु दः । थःगु हे दल दुनयँ बिस्कं बिचः तैपिनिगु पुसा हे बाकी मतय्गु पहलं दलत हज्याड च्वंगु दः । नेकपा तज्याय् हाँ या ई व एमाले दुनय् अःया घःकलहं (अन्तर संघर्ष) श्वहे खाँ क्यड च्वंगु दः । 'लोकतन्त्र' वा प्रजातन्त्रख्य बहुमतया निर्णय व अल्पमतया सम्मान जुयमःगु खः । एमाले दुनय जुयो च्वंगु विवादता गथे लोकतान्त्रिक चरित्र खः दक धाय्फै ? मिले जूतलय् देया दुकुटी भाग कायो नैगु, भागवण्डा मिलय् मजुसेलिं छम्हासिं मेम्हासिता विदेशी दलाल, अपराधी दक द्रुपं बिइगु नपां जनताया दश्वी बदनाम याय्गु ज्याखं राजनीति, बिचः व सिद्धान्त स्वयो आपराधिक लाँपुई हज्याड च्वंगु द धाय्गु क्यं । थुकिता इलय् हे पानय् मफूसा लिपा (भविष्य) तः हांगु सड्कट द्रुहँ वय् फः । विदेशीत भनीगु कमिकमजोरीख्य देताडः देहे नुडः छ्वय्गु मतिं ज्या साड च्वंगु दः अजपिन्ता छुं हालतय् नं थाकाय् मज्यू । थुजगु खाँयँ शासक दलपिसं बिचः याय् लिपालाकय् मज्यू । जनताया भिं जुइगु ज्याख्य ज्या सांतलय् राजनीतिक दल मः धाय्गु दै । जनताया समस्या ध्याक्व कुलामय तयो थःगु जक स्वार्थया लागिं ज्या सानकिं न्ह्याक्वहे तहांगु व बल्लागु पार्टीं जूसां लिपातय् तुसुड वानिगु पक्का खः । थौं या तहां धःपुं अहंकारी दल तय्सं थुकिं ज्ञान कायो पलाछियमः ।

देशय् लोकतन्त्र वा प्रजातन्त्र (पुनःस्थापना) लिफ्यडः ह्यता तस्कं क्वातुगु योगदान याड द्यम्हा नेमकिपाया नायो नारायण मान बिजुक्छें, नेकाया सभापति गिरिजा प्रसाद कोइराला नपां फुक्क नेतात व कार्यकर्तापिन्ता दुनुगलं निसें बधाई (लसः हना) नपां देश व जनताया भिं ज्याख्य मदिक्व ज्या सानय् फयमः दक लोकतन्त्र दिवसया लसताय् दुनुगलं निसें भिन्तुना देछाय् ।

ख्वप नगरपालिकाय् खेलकुद मन्त्री

श्याम कृष्ण रात्री
वडाध्यक्ष -१

ख्वप नगरपालिकाया गवसालय् फागुन २९ निसैं चैत्र १, २, ३ गते अन्तर नगर चेतिया धिं धिं बल्ला कासा व विद्यालयस्तरीय कासाया धिं धिं बल्ला बांलाक पूर्वांकयता गवाहली यापुं ल्यज्यामि, आर्बिटरपिंता सुभाय् देछाय्गु नपां लय्ता पौ इय्गु ज्या इवः क्वचाय्कय् धुकः महेश्वरी कासा ख्यः व सहिद स्मृति कासाख्य बांलाक भिंक स्तरोन्नति याय्ता खेलकुद मन्त्री दावा तामाड ख्वप नगरपालिकाय् भायो प्रमुख सुनिल प्रजापति, उपमेयर रजनी जोशी, युवा तथा खेलकुद समितिया जनप्रतिनिधि पिनि दथ्वी छलफल याड दिल् ।

नपालाय्गु इवलय् ख्वप नगरपालिकां कासा ख्यलय् याड वयो च्वंगु खुगु कासाया प्रशिक्षण, दाँय छगू नं छगू कासाया अन्तर नगर धिं धिं बल्ला आत्मरक्षाया तालिम, छिपुड (छि कोड्ण) नगर दुनय्या ब्वनय् कुथिसं कासा स्यनामिपिसं ब्वनामिपिन्ता स्यड वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे ल्यासे-ल्याम्हो पिन्ता मचः, मगाः मभिं (विकृति-विसंगति) व देया सार्वभौमिकता रक्षा सम्बन्धी अन्तरक्रिया छलफल यागु व वडास्तरीय खेलकुद समिति निस्वांगु व वडास्तरीय कासाया ज्याइवः या बारे खाँ ब्याकसे खेलकुद मन्त्री स्थानीय स्तरतक थ्यंकः ल्यासे-ल्याम्होपिनिगु अवस्था, कासाया अवस्था, स्काउटता ब्वनय् कुथि-ब्वनय्कुथि यंक तालिम बिड्कय् बियो अनुशासित याय्ता तालिम बिड्कय् मःगु खाँया जानकारी कायो स्थानीय निकाय् पाखं समस्या ज्यंकय् मःगु खाँ मेयर सुनिल प्रजापति, उप मेयरजु नपां युवा तथा खेलकुद समितिया जनप्रतिनिधिपिसं मन्त्री दावा तामाडता सुभावा बियो द्यगु खः ।

ख्वप नगरपालिका दुनय् मः काथंया खुल्ला (चकांगु ख्यः) थाय् व जग्गा मरुगुलिं नगरपालिका दुनय् च्वंगु महेश्वरी कासा ख्यः व सहिद स्मृति कासा ख्यः या जग्गा स्वामित्वया कारणं हज्याय्ता समस्या जुयो च्वंगु खाँ उगु पुचलं ब्याक दिल् । नपां युवा तथा

खेलकुद समितिया जनप्रतिनिधिपुं नेपाल सरकारं युवा तथा खेलकुद मन्त्री दावा तामाड नपां मन्त्रालय वाड मः काथंया भ्वँ (कागजपत्र) बारे छलफल याड नेलाया दुनय् महेश्वरी कासा ख्यः द्यकेता मः काथंया भ्वँ च्वयो ब्यवस्था याड बिय्गु आश्वासन बियो दिल् ।

ख्वप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधिपुं नेपाल मजदुर किसान पार्टी स्थानीय निकाय्या चुनावया इलय् प्वंकगु बाचा (प्रतिवद्धता) त मध्ये शिक्षा, स्वास्थ्य सम्पदा ल्हवनय् कानय् व दानय्गु नपां कासा नं छसिकाथं हःनय् तयो क्वचाय्केगु, कासा व ख्वप नगरया कासामिपिनिगु इज्जत व प्रतिष्ठा च्वछाय्गु नपां देशय् वगु अनेक चुनौतिनपां ल्वाड कासा हछ्याय्गुलि मदिक्क न्ह्याड च्वंगु दः ।

ख्वप नगरपालिकां २०४२ सालय् स्व. ज्ञान बहादुर न्याइच्याईया न्हयलुवाय् निस्वांगु नगर खेलकुद समितिं निस्वांसां निसैं हे स्वस्थ प्रतिस्पर्धा विकसित व परिमार्जित आधुनिक कासाया भौतिक पूर्वाधार द्यके मफूसां न्हपाया खेलकुद विकास व अः नगरपालिकां याड वयो च्वंगु कासाया ज्याइवः छक सुथाय् न्हपां लुमांक स्वय मःथें जिं ताय्का ।

ख्वप नगरपालिकां दाच्छीया छक उगु दाँया तः लापुं (उत्कृष्ट) कासामिपुं हानेज्या याड ख्वप जिल्लाया कासामिपिनिगु न्हयलुवा जुयो ज्या साड वयो च्वंगु दः । अथेनं कासामिपिनिगु अभिभावक जुयो ज्या सानय् मःगु संस्था जिल्ला खेलकुद समिति जुयमः धाय्गु जिमिगु मति खः ।

ख्वप जिल्लाया प्यंगू नगरपालिका दुनय् नगर वडा वडा व जिल्लाया ल्या तयो कासामि, कासा स्यनामि व ल्य ज्यामि (निर्णायक) पिनिगु सही ल्यः ज्या याड सिरपाया ब्यवस्था याडः वयक पिनिगु मन ह्वय्क ज्या सानय् मःगु खः ।

व नं लिपा ख्वपय् दःगु कासा ख्यः, कबडहलया स्तरीकरण याय्गु नपां ख्वप जिल्लाया पूर्व पाखय्या कासामि पिसं म्हेतः वयो च्वंगु महेश्वरी कासा ख्यः ता फःसा अन्तर्राष्ट्रिय स्तर, राष्ट्रिय स्तर वनं मफूसा मिनि रडगशालाकाथं विकास याय् मःगु थुगु विषय मःकाथं भूमिका म्हेतः प्रदेश व संघ सरकारय् मः काथं प्रकृया हचिड्केगु ज्या जिल्ला खेलकुद समितिं याय् मःगु खः । थव वयागु कर्तव्य नं खः ।

देश संघीयताखय् वानय् धुंसेलिं वागमती प्रदेश व जिल्ला खेलकुद समितिं, नगर, जिल्ला, क्षेत्रीय, प्रदेशया दथ्वी सकल कासामि, ल्यासे-ल्याम्होवर्गता कासाखय् मन सालः काय्ता राष्ट्र व अन्तर्राष्ट्रिय कासा ख्यलय् धिंधिबल्ला खय् छ्वय्ता सक्षम याड

खुडखगुगु खप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

यंकयता मः काथं ज्या याय्गु कर्तव्य जिल्ला खेलकुद समितिं याय्गु जुयमःगु खः ।

खप जिल्लां कुबियो च्वंगु राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता, दक्षिण एशियाली प्रतियोगिता खय् त्याकपुं व ब्वतिकायो तः मलापुं कासामिपिनिगु विषय भीता थौं चुनौती जुयो च्वंगु दः । थुगु कासाख्यया जिम्मा टिम, क्लब, कासामिपुं, जिल्ला संघ नपां स्वापु दः पुं निकायत जक जिम्मेवारी जुय फैं मखु । थुकीं फुक्क जिल्लाया संघत, नगर खेलकुद समिति, कासानपां स्वापु दःपुं संस्थातय्सं बांलाक लाहातय्गु याय्मः ।

अः कोरोना भव्लवचं महामारी याडः डाडः पुड वाड च्वंगु इलय् ज्यू काथं जक कासा या ज्या इवः न्ह्याकय् दःगु कासाख्यलय् स्यंगु थासय् ल्हवनय्गु नपां मकाथं मुख्य मुख्य याय् मःगु थासय् ल्हवनय् -कानय् याय्ता जिल्ला खेलकुद समिति व प्रदेश सरकारं मिखा ब्वयो ज्या सानय् मःगु खः । आर्थिक अभावं कासाख्यः हज्याकेगु सम्भव मरु ।

खप नगरपालिकां खप नगरता कासाया उर्वरभूमि काथं ब्वलाकेगु मतिं ज्या साड च्वंगु दः । खप दुनय् देयाय् हे दकलय् तः हांगु भलिबलया कवर्डहल दय्के ज्यूगु सहिद स्मृति कासा ख्य दः । खप नगरपालिकाया इच्छा नं उगु कासाख्यः दःसां मः काथंया प्रविधिया समस्या, पूर्वाधारया बांलागु ब्यवस्था मरुसां वहे कासां ब्वलापुं कासामिपिसं राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय कासा ख्यलय् म्हेतः म्हासिइका पिब्वयो वयो च्वंगु खाँ लुमांकः खप कन्हेया दिनय् नं थुगु ज्या त्वः मफिइकसिं न्ह्याकः पिब्वयो वयो च्वंगु खाँ लुमांकः खप कन्हेया दिनय् नं थुगु ज्या त्वः मफिइकसिं न्ह्याकः यंकेगु खप नगरपालिका युवा तथा खेलकुद समिति, जिल्ला संघ, बुद्धिजीवी, कासा प्रेमिपुं, कासामिपुं नपां

अभिभावकपुं मदिक न्ह्याकः यंकयता ग्वाहाली विइगु मतिं खप नगरपालिका हज्याड च्वंगु दः ।

खप नगरपालिकां क्यातुपुं नकतिनिया मचातय्सं म्हेतिगु कासा व कासाया लिधंसाय् मस्तय्गु शारीरिक, मानसिक व बौद्धिक विकास याय्गु मतिं इन्द्रायणी पीठया लिक्क सहिद स्मृति कासा ख्यः या लिक्क, कमल विनायकया लिक्क नपां खप नगरपालिकां न्ह्याकः च्वंगु शिशु स्याहार केन्द्रे नपां मस्तय्गु कासा सामग्री (म्हेतय्गु न्ह्यबसा) व मचा क्यब (बाल उद्यान) या ब्यवस्था याड च्वंगु दः ।

मिसामस्त व मिजंमस्त म्हेतिगु फुक्क कासा उः मलाय् फः । छगुं तुं मजुयफः । अलय् गुलि नं कासात हिन्द्यदा स्वयो च्वय याय्पिसं म्हेतिगु कासाया प्रशिक्षण व धिं धिं बल्लयाड राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय कासात ल्ययो उगु कासानपां स्वापु दःपुं विज्ञपुं नपां सल्लाबल्ला याड हछ्याय् मः ।

ब्यक्ति, समाजता विकासया पला छिकः गतिशील व

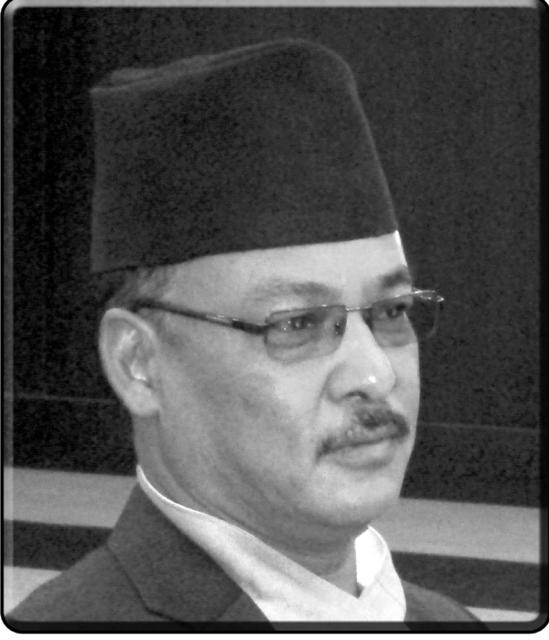
अनुशासित याय्गु मतिं नगरपालिकां कुतः याड च्वंगु दः । कोभिड १९ या इलय् नं छौं सं च्वड शारीरिक ब्यायाम याय् फैंगु याड संचार माध्यमपाखं शारीरिक ब्यायामया अभ्यास प्रशारण यागु खः । शारीरिक ब्यायामता हे नेम्हा-नेम्हा प्रशिक्षार्थीपिन्ता छिकोड्ण कासाया प्रशिक्षण बियो च्वंगु दः । सय्कपुं प्रशिक्षार्थी पिसं वडा/वडाय् वाड तालिम बिई । उगु तालिमं थाकालीपुं, वैस वापुं पाको उमेरया मनूतय्गु शारीरिक अड्गत व

श्वास-प्रश्वास सम्बन्धी अड्गत पुष्ट याय्ता ग्वाहाली जुइगु विश्वास याड च्वंगु दः ।

जिमिसं खाड च्वडा जिल्ला खेलकुद समितिसं च्वडः च्वपुं पदाधिकारीपिनिगु असक्षमता, राजनैतिक (घुस पैठे) नियुक्ति, ब्यक्तिगत स्वार्थ याडः राष्ट्रिय व अन्तर्राष्ट्रिय कासामिपिन्ता मः काथं हानय्ज्या याय् मफगु, कासाया इतिहास कुबियो जूपुं खपया प्रतिष्ठित कासा मिपुं व मनूत कय् च्याय् मफगुलिं भक्तपुर जिल्ला संघं विकास याय्मफगु प्राविधिक पक्षता ई अनुसार मःकाथं छ्यलय् मफःगुलिं जिल्लाय् मति तथा काथंया कासा हज्याय् मफगु जिमिसं थुयागु खाँ खः ।

खुड्छगूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

महामारीया दश्वी डाय्कगु बिस्का जात्रा

प्रा.डा. पुरुषोत्तम लोचन श्रेष्ठ

पूर्व वृतान्तः

लिंग पूजन परम्परां लौकिक जीवनय् लोकं हवाहवां चवप्वगुया चवकाय् थ्यडानिं त्वःतय् मफयो संस्कारकाथं न्ह्याक वयो च्वंगु छगू तस्कं च्व जःगु शैव जात्रा खः, बिस्का जात्रा । पुरातत्त्वया मिखालं स्वयगु खःसा लिंगपूजन परम्परा थौं स्वयो डाद्वदा पुलांगु खानय् दः । सैन्धव उत्खननय् लुयो वगु शिवलिङ्ग व योगमुद्राखय् तल्लीन शिवपशुपतिया सिलछाप दसि काथं भीगु हःनयँ दः । परवर्तीकालय् पुरुष जनेन्द्रीय शिवया प्रतीक काथं व नपां स्वागु (समन्वित) स्त्री जनेन्द्रीय शक्तिया प्रतिक काथं लिंग पूजन संस्कृतिअभ्र तस्कं शिष्ट काथं हज्याड वयो च्वंगु खाँ सियदः । लखनउ संग्रहालय च्वंगु ई पू. नेगूगु शताब्दीया पञ्चमुख लिङ्ग थुकिया बांलागु दसु खः । नेपाल -भारत व दक्षिण पूर्वी एशियाया शैव धर्मया लिचव (प्रभाव) लाक च्वंगु लागाय् च्वंगु जलहरि दःगु शिवलिङ्गत थुगु खाँया प्रकारान्तर प्रतीक-दसु खः । अलय् द्दलद्व हौं निसैं प्रतीकात्मक ढंगं तस्कं लोकं हवाक, लोक दुनियाँ व्यवहारय् नपां छयल वयो च्वंगु छगू न्हूगु सांस्कृतिक छ्यला लिंगया चवकाय् छज्वः ध्वार्यँ (ध्वजा) ब्वयकः याड्गु विजयोत्सव लिंगध्वजोत्थान जात्रा खः बिस्का जात्रा । थुगु छ्यला उगु इलय्या लौकिक जीवनया तस्कं सफल ताय्कः तस्कं लोकं हवाक कस्सिकधयपुड मानेयाड वयो च्वन । थुकिया स्यल्लागु दसु ख्वपया बिस्का जात्रा हे खः ।

लिंगपूजन परम्पराया प्रचार-प्रसार श्रेय लिंगायत मत वा वीर शैवमतया आचार्य नपां वया शिष्य (अनुयायी) पिन्ता नं वानि । उत्तर प्राचीन कालय् नेपः देशय् राजकीय संरक्षण दःगु अनेक चल्य् जूगु थी थी शैव सम्प्रदाय, उपसम्प्रदाय मध्येया छगु सम्प्रदाय

वीर शैव नं खः । थुगु सम्प्रदायया मुख्यम्हा द्यो विश्वेश्वर/विश्वनाथ भैलद्यो व वयाम्हा शक्ति भद्रकाली नपां वीर बेताल भैरव (बेतःद्यो) खः । ख्वपया तःम्हारी च्वंगु विश्वनाथ भैरव व भद्रकाली देगः उगु इलय् या तस्कं पवित्रगु थाय् काथं कायो तःगु खः । भैलदेगःया चाकलीं च्वंगु उत्तरप्राचीनकालया जलपात्रखय् (उत्कीर्ण) कियो तःगु लिच्छवी अभिलेखय् वःगु 'लडित महेश्वर' खाँवः लं नं थुगु लागु उगु इलय् निसैं हे शैव क्षेत्रया रूपय् लोकं हवागु थाय् खः दक सिय् दः । बिस्का जात्राया मू-मूणुं द्योत विश्वनाथ भैलद्यो व भद्रकाली (नकिंजु अजिमा) खः । गुम्हा द्यो त थ्व हे लागाय् दः । अलय् लिंगायत पिनिगु प्रधान मठ नं थ्वहे लागाय् दः । गुगुमठ नेपःया छगू जक प्रधान (मूख्य) मठ नं खः । लिंग जात्रा वा विश्व जात्रा वा बिस्का जात्रा जुड्गु थाय् नं थ्वहे लागाय् अथे धाय्गु भद्रकाली पीठय् (यःसिंख्य) खः । हलिमय् शैव मतया प्रचार-प्रसार याय्गु वीर शैव पिनिगु धात्थेंगु धर्म नं खः । थथे वीर शैव न्ह्याकगु शिव सिद्धान्त धर्म व लिंग पूजन संस्कृतिया प्रचार-प्रसारया च्वजाय्क लोकं हवागुया लिचवः थ्व हे थासय डाय्किगु बिस्का जात्रा नं खः । उत्तरप्राचीन कालपाखय् थुगु जात्रा चैत्र मसान्तया दिन सं लिंग (ध्वजोत्थान) ल्योसिं द्यो थाडः वैशाख सङ्क्रान्तिया दिनसं क्वथय्गु याडः नेन्हजक डाय्किगु जात्रा जक खानय् दः । यँ या इन्द्रजात्रा, यलार्यँया करुणामय् (मच्छेन्द्र नाथ) व भोतो क्यनिगु जात्रां अखय् पाखय्या सांस्कृतिक म्हासिडका काथं हौं कायो च्वथें ख्वपया च्वजःगु सांस्कृतिक म्हासिडकाकाथं बिस्का जात्रा लोक जीवनय् हौं कायो वयो च्वंगु खः ।

भारतया काशी च्वंगु विश्वनाथ भैरव व नेपःया तःमाही च्वंगु विश्वनाथ भैलद्यो छम्हां तुं द्यो खः । अथेजुगुलिं नेवःतयगु सांस्कृतिक जीवन नुगः ह्वय्कः थथे कानी-काशी विश्वनाथ भैलद्योया कपः मरु, भी भैलद्योया म्हा मरु । भारतवर्षया सांस्कृतिक कपः नेपः दे खः धाय्गु छगू ग्यसुलागु दसु थ्व न. खः ।

अभिलेखीय प्रमाणपाखय् मिखा वाय्केगु खःसा थौ स्वयो

खुड्खगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

दृष्टि प्यस व हिखुदा हाँया लेलेया संवत ५२६(वि.सं. ६६१) या शिवदेव व अंशुवर्माया अभिलेखय् वगु 'इन्द्रगोष्ठी' 'ध्वजगोष्ठी' खौंवलं ध्वार्यै ब्वय्क डाय्किगु लिंगजात्रा वा बिस्का जात्रा यात लुमांकः बिई । थ्व खाँ तस्कं महत्वपूर्ण जू । भगवान इन्द्रया ध्वार्यै 'इन्द्र ध्वजा' नामं लोकं हवा थें बिश्वनाथ भैलद्योया ल्योसिंद्योया चव्य् चिडः ब्वय्किगु छज्व पतः हलिंपतः नं वहे काथं 'विश्वध्वजां' वा विश्वकेतुं' वा वीर ध्वजा' नामं लोकं हवाडः वयो च्वंगु तथ्य परवर्तीकालया ध्वजाभिलेख प्रमाणया लिधंसाय् नं सिइकय् फः । इन्द्र, सुजद्योः सर्ग, विश्वनाथ द्यो छम्हा हे, नां जक पापुं खः । दसुकाथं इन्द्रजात्राया ल्योसिंद्यो वा बिस्का जात्राया ल्योसिंद्योयाता छक स्वय गुगु छम्हा हे द्यो वा धाय् इन्द्र वा सुजद्यो (आकास) सर्ग वा विश्वनाथ याय् हे तन्त्रपरक नां अवतार खः । गुकिता नेवः तय्गु सांस्कृतिक जीवनं मंकः अर्थखय् 'ल्यःसिं' यवे सिं, श्रयव सिं, श्रयःसिं) दक मानय् याडः वयो च्वंगु दः गथेकी इन्द्र ध्वजाया ल्योसिं इन्द्र ध्वजसिं अथेंतुं विश्वध्वजायो ल्योसिं विश्वध्वजसिं विस्का जात्रा बलय् विश्वनाथ भैलद्योया ल्योसिंथानिगु मूल जात्राया थाय् ल्योसिंथ्य नां अथें जगु मखु । नपां कान्तिपुरता नेवः तय्सं यें नं इन्द्रध्वजोत्थान जुइगु थाय्या लिधंसाय् धाय्गु तःगु मति नं थ्वहे प्रसङ्गय् जुगु खै । लेलेया अभिलेखया लिधंसाय् धाय्गु खःसा उगु इलय् हे इन्द्र जात्रा, बिस्का जात्रा लोकंहवाय् धुकल ज्वी । थुगु खाँया तथ्य पाखय् बिचः याय्गु खःसा वनं हाँ हे लिच्छीवी तय्गु नेपाल मण्डलय् द्रहँ वय्धुनय्वं वा उत्तर प्राचीन काल पाखय् हे लिंग ध्वजोत्थान उत्सव वा जात्रा विजयोत्सवया चिं काथ. न्ह्याय् धुंगु मति वां ।

चैत्र मसान्तया दिनय् ल्योसिंद्योथाडः वैशाख सङ्क्रान्तिया दिनय् क्वथयो डाय्किगु नेन्हुया बिस्का जात्रा मल्लकालयत्क थ्यं बलय् ख्वपया थी थी कालया शासक वर्ग अनेक जात्रा-उपजात्रा भैलखः व नकीजु खचा (भद्रकाली) या जात्रा दुमजु जात्रा, त्वाल्य-त्वाल्यया गणोद्योया जात्रा, अष्टमातृका नपां थः थः गु त्वाल्यया पिथ वा मू मू पुं द्यो पिन्ता स्वगं बियो दर्शन व पूजा याय्गु) ताँ तां दय्कं दय्कं यंक सेलिं मल्लकालया अन्त्यपाखय् थें बलय् च्याचा गुन्हु ताः हाकगु जात्रा जू वान । थथे जगुलिं स्थानीय लोक जीवनय् थुगु जात्रा च्याचा गुन्हुया जात्रा नामं नांचलय् जुयो वान । विश्वमल्ल (वि.सं. १६०४-१६१७) व वया लानी (रानी) गंगादेवी गुम्हासिता गंगा महारानी नं धः (वि.सं. १६०४-१६७०) पिसं बिस्का जात्राखय् नेगुप्यंगु विधि विधान ताडः ब्यगु खानय् दः । वंशावली काथं जगज्योतिमल्ल वि.सं. १६७०-१६९४ जुं भैरव भद्रकाली (भैलखः नकीजु खचा) या खः जात्रा त्वाल्य त्वाल्यया गणोद्यो, दुर्गा अष्टमातृकाता खचाः तयो स्वगं बिय्गु थिमि नपां न्ह्यगु गां (सातग्राम प्रदेश) खय् नपां वहे बिस्का जात्रा डाय्के ब्यगु खः । अथेहे भूपतिन्द्र मल्ल (१७५३-१७७९ वि.सं.) जुं भैलखः न्हपा स्वयो

अपः तः हांक दय्के बियो लुयगु चलन याता । नेवः तय्गु संस्कारय् न्ह्याडः च्वंगु खः मध्ये नेवः वास्तुकलाया स्वताजःगु थ्व हे छखः जक तः हांगु 'खः देगः' खः । वि.सं. १९९० हाँ तक भैलखः तःमाही नं बोलाछँ त्वः या बुल्चाय् तक व क्वाछँ त्वः या मय्जु देगः तक जक सालिगु परम्परा वा रीत दःगु खः । भ्वखा ब्वयधुक लाँ तः ब्याकसेलिं उगु रीत परम्परानं हाचां गायो वान । (सत्यनारयण प्रजापति, विस्केट जात्रा नेपाली संस्कृति ०६/१/०४६ पृष्ठः३१)

महामारी व जात्रा

थजगु मति वानिगु धाय् महामारी व जात्रा धेवाया नेखेया ख्वः प्यं खः । गुकि सिक्का (धेबा) या न्हापांगु पाटा (ख्वः) महामारी खः सा मेगू (प्यं) पाटा जात्रा वा उत्सव खः । मानव सभ्यता व वं याडः वयो च्वंगु च्वजःगु विकास नपां छगु थासं मेगु थासय् व छगू मेगु देशय् वा महादेशय् जुयो च्वनिगु द्रहँ-प्यहँ वा अजगु मानव यात्राया ऐतिहासिक पृष्ठभूमिं स्वयबलय् अतीतया महामारी डाडः पुडः वानिगु पहः व उकिया डाडः वानिगु क्रम नं उत्थें हे खानय् दः । महामारी कुबियो वइम्हामूख्य मनू हे खः । न्हपा-न्हपाया महामारी नं वहे काथं बस्ती गां सहर दे जु जुं महादेशय् तक डाडः पुडः वांगु सिय दः । विज्ञान व प्रविधिया अपलं विकास जुय धुंगु थौं या मानव सभ्यता व विकास हलिमय्ता छगू गां थें जक याडः बिल । चीनया वुहानं प्याहाँ वला धःगु कोभिड १९ सं हलिमय ब्याक ख्याच्च बियो च्वंगु थौं या ई खः । थजगु तस्कं ग्यापुगु इलय् विश्वया फुक्क धर्म सम्प्रदायया मनूतय्सं थ्व ल्वय मदयमः दक थः थः गु चलन काथं चां न्ही थः थः पुं तः तः हांपुं द्योत भक्तियाडः पुजा प्रार्थना याडः च्वंगु दः । खाँ बाँलाक सिय् दः, थुगु महामारीया अन्त्य जुयधुकल किं मनूतय्सं तस्कं लय्तायो लसता डाय्की । थुगु खाँ न्हपा-न्हपा याय्गु महामारीया इलय्या खाँ नं न्हिथानय् बह जू । थौं या थुगु दसुखं भ्नीसं दुनुगलं निसें सगौरव डाय्कः वयो च्वडागु जात्रा, नखा-चखा, उत्सव भ्नी पुर्खापिसं अथें छुं ज्या मदयो दय्कः डाय्कः वांगु मखु धाय्गु मनय् वां । नेपाल

खुड्खगुगु स्वप पौ. बःखि पौ(पाक्षिक)

मण्डल्य न्हपा-न्हपानिसें डायकः वयो च्वंगु लोकंहवागु जात्रात मध्ये इन्द्र जात्रा, मत्स्येन्द्रनाथया जात्रा नपां बिस्का जात्रा अथे हे म्वापुं देवगणया जात्रा त येँ या नरदेवी प्याखं, यलया हरिसिद्धि प्याखं व अथे हे ख्वपया नवदुर्गा प्याखं त दसु काथं काय् फः । थुगु जात्रा त प्याखंत मानेयाडः वगुया मूल दर्शन वा मंकः मति महामारी दर्भिक्ष (मभिं) फुक्क नाश जुयमः नपां देयारक्षा, देशवासीपिनिगु भिं उसायँया कामना, सुख, शान्ति, अमन-चैन, समृद्धि सहकाल, जुयमःदक फवनिगु याडः वयो च्वंगु सकसिनं स्यु ।

बिस्का जात्रा डायक्य बलय् छु जुई दक ख्वपय न्ह्याम्हा सिक्य न्यंसां च्वय् न्हिथाडा थें हे लिसः बिई । थुकिं छु खाँ बांलाक सिय दः धःसा नेपालमण्डल्य थ्वनं हाँ नं अनेक महामारीत जुल । उगु महामारी मद्यकेता देशबासीपिसं देया तः तः हांपुं द्यो, देवीता क्षमा पूजा याता, प्रार्थना (भक्तिभाव) याता । उकीं अमिगु आत्मबल बलात, महामारी नपां ल्वाय्गु तः हांगु मनोवल दत । महामारीया अन्त्यनं छगु (त्यागु) बिजयोत्सव हे खः । अकिं लसता डायकला, जात्रा नखा-चखा छुत, न्ह्याकल । वहे परम्परा काथं हज्यात । थुकीया छगु ग्यसुलागु दसु नं बिस्का जात्रा नं खः । कोरोना भ्वल्वचं छ्याडः भ्वछ्याडः च्वंगु थौं या इलय् मनय् ग्याच्च मद्यक मन क्वातुक चिडः मन ह्वय्क जूगु इलय् ल्वय नपां ल्वाय्गु क्षमता नं अप्वयगु आधुनिक विज्ञाननं धायो च्वंगु हे खः । विश्वनाथ भैलद्योया जात्रा 'विश्वजात्रा' खः । विश्वनाथ भैलद्योया लिंग (ल्योसिंद्यो) ख्य ब्वयकिगु छज्वः हलिंपतः स्वयं विश्वनाथ भैलद्यो व वया शक्ति भद्रकालीया प्रतीक खः । उगु पतः कुशल मंगल, भिं या चिं नं खः । गुकिया दर्शनं महामारी नपां अनेक दुःख कष्ट (दुर्भिक्ष) मद्यो देशय् भिडः, बांलाडः सहकाल वै थुगु लोक्य च्वंपुं सकलसिता भिं उसायँ, समृद्धि व सुखशान्ति बियो शत्रुनाश नपां याडः परलोक्या मृतात्मानं (सी व बुई) जन्म व मृत्युया बन्ध नं जुयो मोक्षप्राप्त जुयमः दक द्यो याय्क्य फ्वडः, वहे विधानं जात्रा डायकी ।

जात्रा छगु नां तःगु

ल्योसिं थानिगु व क्वः थयगु नेन्ह्या जात्रा मध्यकालया पूर्वाद्धिलयत्क न्ह्याडः च्वंगु मति वां । ने.सं. ५०० या अमरकोष्य 'विश्व केतु' खँगःया पर्याय 'बिसिक' च्वयो तःगु दः । अः तकया हिलःमालः (अन्वेषण) स्वय्गु इवल्य विश्व जात्रा या न्हापांगु न्हिथाडः तःगु तः माही त्वः या यक्षमल्लया ने.सं. ५६१ या अभिलेख्य लुयो वगु खः । ने.सं. ६४१ या भूमि सम्बन्धी छगु तमसुक ताडपत्रख्य 'बिस्का जात्रा' ब्यवहृत जूगु दः । ख्वपया लाय्कुदरवारया ने.सं. ८०८ व ने.सं. ८१८ या जितामित्र मल्ल व भूपतिन्द्र मल्लया अभिलेख्य 'बिस्कायात' च्वयो तःगु दः । सौरमान काथंया न्हँ दँ या न्हापांगु सङ्क्रान्ति मेष सङ्क्रान्ति खः । सुजद्यो विषुवत रेखा (भूमध्य रेखा) या च्वय च्वनिगु थ्व न्हापांगु दिन खः । उकीं थुगु

दिनया विशेष व बिस्कं महत्व दः । थुखुनुं हे डायकिगु जात्रा जूगुलिं थुगु जात्राया नां विषुवतकेतु, विसिक, विषुवकेतुयात्रा, विसिक यात, विसिवयात जुजुं इतिहासया काल प्रवाहख्य (ई विड वां लिसें) बिस्का जू वांगु सिय दः । (श्रेष्ठ, २०६०, भक्तपुरको नवदुर्गा गण , पृष्ठ १०३) स्थानीय लोक जीवनय लोकं हवागु बिस्का खाँगवलं नं बिस्कं महत्व दःगु जात्रा धाय्गु क्यं । थथे थौं या नेवः लोक जीवनय बिस्का व नेपाली राष्ट्रिय जीवनय 'बिस्केट' नां धायो च्वंगु दः । थुकातं स्वयबलय् संस्कृत खाँगवः 'विश्वकेतु' विश्वनाथ भैलद्यो या पतः, याय् हे परवतीं कालय् काडगु नां, रुप नामान्तर (न्ह्याक) बिस्का जू वांगु खाँ सियदः । अथेहे स्थानीय लोकजीवनय थुगु जात्रा मेष, संक्रान्ति, वैशाख संक्रान्ति, बिस्केट संक्रान्ति, खायु सल्लु, ख्वपे सल्लु, नपां च्याचा गुन्ह्या नामं नं धाय्गु या । स्थानीय लोक जीवनय लोकं हवागु बिस्का खाँगवलं नं बिस्कं महत्व दःगु जात्रा धाय्गु क्यं । थथे थौंया नेवः लोक जीवनय वयो च्वंगु सिय दः । (प्रजापति ०४६, २७-३१) नेपः या राष्ट्रिय ध्वार्यँ या न्हापांगु आदिरुप दर्शनं नं भीता विश्वकेतु विश्वध्वजा ख्य हे स्वय फः । थथे विजयोत्सवया चिं नं थ्व विश्वध्वजोत्थान याडः डायकिगु बिस्का जात्रा ।

पूर्व मध्यकालपाख्य स्वसदा स्वयो अपः ई तक उल्लेया ख्वप दे (राज्य) फुक्क नेपः या राजधानी नगरया काथं जुयो च्वंगु इलय् थ्व राष्ट्रिय पर्व काथं डायक वयो च्वंगु खः । अलय् स्वनिगः स्वंगू क्वचा जुयधुकः विसं. १८२६ य मल्लकालीन ख्वप दे मद्यधुकः ख्वप देशं थःगु केन्द्रीय राजनीतिक-प्रशासनिक महत्व बुलुहुँ मद्यक छ्वसेलिं निसें थ्व छगु जिल्लाया स्थानीय जात्राया काथं जक ल्यडः च्वन । नेपः या थी थी थासय् ल्योसिंद्यो थाडः पतः ब्वयकेगु संस्कृति थौं नं ल्यं दः नि । लिपा लिपा उकि दःगु मूल सांस्कृतिकया तुगः चु ख्वपया बिस्का जात्रा खः दक धाय् फः । ख्वप या च्वजःगु साँस्कृतिक म्हासिइका बिस्का जात्रा खः । समृद्ध संस्कृति व सभ्यताया चिं भी पूर्खा पिसं दय्कः त्वः तः तकगु थ्व जात्रा नं भीगु अमूल्य सम्पति खः । थ्व फुक्क भीगु राष्ट्रिय निधि खः ।

थ्व जात्रा दःगुलिं भीगु संस्कृति समाज, मनू परिवार व द्यो नं दः । अलय् चाडपर्वत नं डायक च्वंगु दःगुलिं भीता द्रलंद्र हाँ निसें जि मखु भी याडः छपा छधियाडः स्वमः हानयथें हाड बांलाक तःगु दः । ख्वप नेपाल मण्डलया सांस्कृतिकया मूल गु थाय् खः । बिस्का जात्रां नं थुकिता पुष्टि याई । बिस्का जात्राया इलय् उल्लेया येँ व यलायें देया मल्ल जुजुपिसं थः थगु थासय् बिस्का जात्रा डायकसां धाथेंगु राजकीय वासस्थान व सांस्कृतिक मूल थलो ख्वप हे जूगुलिं विशेष राजकीय पूजाया भाग छ्वयगु चलन दः । (धन बज्र बज्राचार्य' वर्षकृति' छगु पिमथांगु थ्यासाफू) स्वंगू तू मल्ल जूजु पिनिगु दे दशवी राजनीतिक रुपं मिलय् मजूसं सांस्कृतिक रुपं मिलय् धःसा खानय् दः । गुकिया म्गु थाय् ख्वप खः दक थुकिं नं सिइक्य फः ।

खुडखगुगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

पूर्व जुयमःया पश्चिम ! नेवः संस्कृति व सभ्यतां तःमि जुयो वयो च्वंगु नेपःया नेवः बस्तीखय् बिस्का संस्कृति थौं नं छुं छुं काथं जूसां डाय्कः वयो च्वंगु दः । अलय् नेपाल मण्डल व स्वनिगः या प्रसंगय् उब्बेया केन्द्रीय राज्य ख्वप अन्तरगतया भ्वंत, न्हय्गां नपां थिमि बोडे, चखुंति (चारखण्डी), टोखा, कटुञ्जे, भौखेल, सुडाल थी थी प्रदेशय् जक मखुसैं यैं व यलया तलेजु, दुमाजु निस्वाडः तःगु मल्लकालया राजदरवारय् नपां बिस्का जात्रा डाय्किगु विधिविधान याइगु संस्कार म्वाडः च्वंगु दः नि ।

बिस्का व कोरोना भ्वल्वच

म्हेगः भ्नी पुर्खा बिस्का जात्रा दय्कः डाय्क वान । नेवः तय्गु सांस्कृतिक धुकुता बल्लाकः, तःमि याडः तकला । अः धः सा बिस्का नखा बांलाक डाय्क भ्नी लिपाया स्वंगुगु पुस्ताता वांलाक, भिंकः त्वततकय्गु भ्नीगु दायित्व खः । च्यादा-हिदा हौं निसैं थुगु जात्राखय् अपां कय्केगु ल्वापु थय्गु विकृति खानय् दयो च्वंगु दः । गुकि भ्नी कपः क्वछुडः जुय माय्कः ब्यूगु दः । थव ज्या रोकय् याय्ता भ्नीसं ख्वप नगरपालिका, प्रहरी व प्रशासनया ग्वाहाली कायोजक मगा । थुगु ज्या जूहे मजुइकेता भ्नीसं भ्नीकय् दुबिडः च्वंगु कुबुद्धि, पशु बुद्धिया दुनुगलं निसैं पितिडः छ्वय् मः । सकसिनं दुनुगलंनिसैं थव जात्रा जिगु खः थव जिगु सांस्कृतिक सान खः, म्हासिइका खः, थव जात्रा तान धःसा जि नं तानी' धाय्गु मनय् ग्वाकः थुगुसीया बिस्का जात्रां निसैं बाचायाडः, पालना याडः हज्यासा जात्राया विकृति मदयो वानि । मखुसा भ्नीता भ्नी पुर्खा सरा बिई । अलय् भ्नीगु सांस्कृतिक म्हासिइका नं ताडः वानीबलय् भ्नी लिपा हाल च्वडां लाई मखु । न्हापांगु दाय्क कोरोना भ्वल्वचं करुणामयया जात्रा, साँक्वय्या जात्रा, बिस्काजात्रात लिचवः लाक जात्रा औपचारिकता खय् जक पुजा आज्ञा याडः क्वचाय्के माला । बिस्का जात्राया इतिहासय् साय्द थथे जूगु थव न्हःपांगु दिक् जुई । ल्वय् अपलं डाडः, पुडः मवांक पाड तय्ता भ्नीसं जात्रा दिक् याय्माल ।

ने.स. ७४९ चैत्र शुक्ल पुन्हीया दिनय् (जुजु जगज्योतिर्मल्ल या पालय्) ख्वपय भैलखःया जात्रायाडः लुयगु इवलय् क्वाछौं भैलखः ग्वः तुसेलिं मभिं मजुयमः दकः ख्वपया सकल जनता व जुजु मिलय् जुयो क्षमा पुजा याडः बिस्का जात्रा हकनं डाय्कला । (चुन्दा बज्राचार्य, ऐतिहासिक घटनावली पृष्ठ २४, पत्रसंख्या २) वांगु दाय्क बिस्का जात्राया इलय् दे ब्याक लकडाउन जुयो च्वंगु खः । अथे जूगुलिं भैलखः लुयगु ज्या नं मजू । अलय् तालाक्वया लाहामरु ल्योसिंघो, ज्याथा गणेद्योया गणेशध्वजलिंग व ल्योसिं ख्यः या विश्वनाथ भैलद्योया विश्वध्वज लिंग ल्योसिंघो नं मथां । ल्योसिं मथां सेलिं बैशाख संक्रान्ति खुनुं क्वथैगु खौं हे मत ! अलय् स्वापु दःपुं सम्बद्ध निकाय् व पुजारी पुचःलं सकलसिया दिक् मयासैं न्ह्याकला । प्रतिक व भाव पिज्वइगु काथं तन्त्राक्त विधि विधान काथं बिस्का

कर्म लुंयाय्म्हा ल्योसिंघो थाडः क्वचाय्कला । मन च्वनिगु व मानसपूजा तहांगु पुजा खः । भ्नीथाय् नेवः लोकजीवनय् छगू धापु नं धाधां वयो च्वंगु दः । 'अखुं तीर्थ कः सि काशी' मन स्वच्छ जूसा कःसि नं काशी दक ।

सिंयाय्म्हा ल्योसिंघोथजु व लुंयाय्म्हा ! भ्नीगु मन अलय् भ्नीगु भाव अलय् सकल लोक दुनियां ज्यु दक मानय्यासेलिं लुंयाय्म्हा चिच्याहिम्हा ल्योसिंघोनं भैल द्योया हे ल्योसिंघो खः । धर्मया आस्थाभाव अलय् लोकजीवनया छव्व खः धाय्गु मति तयो ज्या सांसा वांगु दाय्क भ्नी द्यो पिनिगु नं बिचः अथेहे जुला ज्वी दक मति तयो वहे काथंया सांस्कृतिक जीवनया भाव, अथे बिस्का जात्राया पूजा क्वचाय्कला ।

लुमांकय् मःगु खौं छुलय् धःसा थुगुसी देशय् लकडाउन याडः तःगु मरु । बिस्का जात्राखय् थुकिं बिशेष महत्व तै । उकिहे महामारीया दश्वी नं नागरिकं सामाजिक दुरी काथं ताः ता पाक च्वडः, सामान्य अवस्थाय् ल्याहौं वय् धुंकल । वांगु दाय्क बिस्का जात्रा स्वय मखांपु थुगुसी लय् तःगु खानय् दः । भैलखः दय्क च्वंगु जुल, बिस्का जात्राया तयारी जुयो च्वंगु जुल । अलय् जात्रा लुखाहनःय् थयं थें च्वं बलय् जिल्ला प्रशासनं अकाभकां भैलखः लुयगु, ल्योसिं थानय्गु व क्वथय्गु जात्रा डाय्के मते जक याकचां निर्णययाता । थथे नेवः सभ्यता व संस्कृतिता दुनुगलं थुइकय् मफयो जिल्ला प्रशासनया निर्णयं थानाया जनताया जक मखु सकल नेपालमण्डलया जनताया मन ख्वय्कला, अमिता तंम्वय्कला । छाय् धःसा थानाया बिस्का जात्रा फुक्क थासय् डाय्किगु जात्राया नुगः चु खः । थाना जात्रा मजुसा थिमी, बोडे, तोखा नपांया नेवः बस्ती दःथाय् डाय्किगु बिस्का जात्राखय् तप्यंक लिचवः लाइगु पक्का हे खः । जिल्ला प्रशासनया निर्णय खं असंतुष्ट जूपुं आन्दोलित जनतात बिस्का जात्राया मू थाय् तः माही त्वाल्य् न्हिं न्हिं धाय्थें वयो जात्रा दिक् याय्मते जक सः प्वंकः च्वना ।

खौं अदालतय् थयन । सर्वोच्च अदालतं नं बिस्का जात्रा दिक् याय्मते जक अन्तरिम आदेश जारी याता । जनतां न्याय् ब्यूगु मति तला । सर्वोच्च अदालतता सुभाय् देछाला । ख्वप नगरपालिकां जनभावनाता कदर याडः मः काथंया स्वास्थ्य सुरक्षाया मापदण्ड पालना याडः बिस्का जात्रा, ल्योसिं थानय्गु क्वथय्गु फुक्क जात्रा याय्गु निर्णय् याता । सकल थासे थुकिता नं लसकुस याता । जनतां राहत महशुस याता । जात्रा डाय्के दैगुली सकलें लय्ताल । सर्वोच्च अदालत व ख्वप नगरपालिकाया निर्णय छगू असहज परिस्थिति तरे जुल । थथे अनेक पंगः त चिइकः ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख जु या 'हसय' सः खय् महामारीया दश्वी दाडः 'हाँइसे' दक भैलखः लुयता आय्बुयो च्वंगु सांस्कृतिक जीवन नपां नेवः सभ्यताया धरोहर, नेपाली सांस्कृतिया सान बिस्का जात्रा डाय्किगु लय्ताया खौं नपां न्हूँ दँया भिन्तुना ।

भाषा जुवः रमापतिराज शर्मा राजोपाध्याय् महसिइका

तेजेश्वर बाबु ज्वंगः

मदुम्हा पण्डित रिपुभञ्जन शर्मा राजोपाध्याय व मदुम्हा विनाकी प्रिय बल्लभा शर्मा राजोपाध्यायया कोखं बुम्हा श्री रमापति राज शर्मा राजोपाध्याय नां जम्हा छम्हा ब्यक्तित्व खः । ब्राम्हण वंशता प्रायः शर्मा दक धाइगु नेपाली समाजय् पुलांगु मान्यता चलन काथं स्वतः राजोपाध्याय मल्लकालीन शासन व्यवस्थाखय् जुजुया दरबार राजकुल घरानाय् पुरोहित्याई (पुजा-आजा, विधि ब्यवहार) याई पुं शर्मापिन्ता धाइगु खः । राजकुल घरानाय् उपाध्याय् धायगु नं संस्कार मूलक परम्परा दः । संस्कार जन्य परम्परात जुग जुगतक अथे धायगु युगीम परम्परा काथं ल्यडः च्वनि । गुगु अः तक ल्यडः च्वंगु दः नि । डाल कायो वयो च्वंगु दः नि । अजगु परम्परागत संस्कारया लिधंसाय् न्ह्याडः वयो च्वंगु पारिवारिक चाल-चलन, ब्यवहार, रीतिरिवाज, संस्कृतिया ख्वः काथं भीसं डालः कायो वयो च्वडा । थव हलिमय न्ह्याथाय् नं न्ह्याडः च्वंगु मूल्यमान्यता खः ।

रमापति राज शर्माया जन्म १९८७ फागुन (कृष्ण पञ्चमि) ६ गते ख्वपया खौमा त्वाल्य् जूगु खः । थः माँ ब्वाया लुमुगु माया, बांलागु सुसाकुसां (स्याहार संभारं) वयकलं संस्कृत खसभाय् व नेपाल भाषा वाडमयसं शिक्षा -दिक्षा कायो दिल । तस्कं च्वजःगु तिक्षण मनमस्तिष्कया शर्मा जु भाषा, धर्म, संस्कृतिया दुग्यंगु (प्रखर) ज्ञान दम्हा ज्ञाता व विश्लेषक खः । वयक थी थी धर्म संस्कृति मूलक पौराणिक ग्रन्थया ब्याख्याता

नं खः । ब्राम्हण कुल घरानया कायमचा जुयो अझ लोक सांस्कृतिक व समाज भिंथाय्गु ज्याखय् वयक उपासक, सत्मार्गी नं खः ।

रमापति राज शर्माया छँ सःतिगु नां 'रत्न जुजु' खः । रत्न जुजुता चिहाकलं जिं (तेजेश्वर ग्वंगं) वयकता 'रञ्जु' दक सः तयबल्य् मुसुक्क न्ह्यलः दी । वि.सं २०१३ साल निसें २०१६ भाद्र तक इन्द्रावती खुसी पारी ऐसेलु खर्क रत्नमुक्तेश्वर मन्दिरय् च्वंगु मिडिल स्कूलय् हेडमास्टर जूयो द्यबल्य् वयकता इलय् ब्यलय् पौ च्वयगु । पौ खय् 'जिगु मनया रमा' दक सम्बोधन याय्गु । छ गुलि च्वापुकः उलपत्याडः, बदमास धःगु अः थें लुमाडः वैगु । अथेनं ख्यो यायगु जिगु बान्ही व मचा सवः अः तकं मतां नि । याडं च्वडा ।

डा, ला, व ख्यें रमापति जुयाता मंदःगु नसा (पक्वान) दुरु, धौ, सिसापुसा वयकया ला लिपाया मंदःगु नसा । धार्मिक, सांस्कृतिक व कलायन तन्त्रया परिवेशया थः ता छ्यल दीम्हा वयक उल्लेया परम्परा अथेहे खः । क्वह्यंगु सांस्कृतिक परम्परागत घेरा दुनयँ उल्लेया समाज तः क्यडः च्वंगु खः । समाजया चहःपहः, चाल-चलन, रहन सहन समाजया पहः काथं छ्यलीगु जुयो च्वना । ब्रम्हु जातिया समाजं बुसां निसें मसितयल अलय् सीय धुडानंया अनेक ज्याखय् हज्याड जुयमःपुं जूगुलिं धोति चिडः जुयमः । अलय् अः पुइगुलिं नं अथे याड

जुइगु जुल । उकिलिपा कमिज, सुरुव, न्हिया न्हिथं फियो जुइगु अलय् छुं नं औपचारिक ज्या इवः खय् कोफ्यनं सुरुव व कोट वाहेक मेगु पश्चिमेली पोशाक वयकं फियो द्यूगु गुल्लें मखाडा ।

हिन्दु वर्णानुश्रम धर्म संस्कार अनुसार जि तस्कं योम्हा पासा रमापतिराज शर्मा 'राजोपाध्याय' पुराण पण्डित नं खः । गरुडपुराण महात्मानिसें थी थी बिष्णु पुराण, शिव बैकुण्ठ, स्वस्थानी पुराण अनेक बाखंकाड दी । वयकं काडः दीगु बाखं सकल न्यनामि महानुभाव पुं तस्कं ध्यान तयो मन क्वः थिइक न्यडः च्वनिगु जिगु मनय् अःनं भलभली वयो च्वंगु दः नि । अथे मन क्वसाय्क तस्कं न्यनयँ हार्यपुक कानय् सः पिन्ता (वाक पटुता) नासलिम्हा धायगु चलन दः । तस्कं नुगलय् थुं दिकः बाखं कानय्गु, पुराण कानय् फम्हा वयक तस्कं क्षमतावानम्हा मनू नं खः । गम्भीर स्वभाव व प्रकृति पुरुष जुयानं पुराणिक आख्यान-विश्लेषण याय्गु इवल्य् न्यनामिपिन्ता न्ह्यय्कः न्ह्ययकःयाय् पुसे च्वंकः मन सालतय्गु क्षमता नं दःम्हा खः वयक । अथे न्ह्यय्केता छुं भाति हिसि ख्यालीया ध्याचु नं ल्वाक छ्याय्मः । अजगु हिसि ख्याली साहित्य ख्यलय् तस्कं च्वन्ह्यागु साहित्य जुई ।

अपलं पुराणत ब्वडःथुइकः उकिता बांलाक ध्वाथुइक कानय् फःम्हा संस्कारगत

खुडखगुगु खप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

पारम्पारिक धर्मानुकुल आचरणं रमापतिजक्यु धर्म संस्कृतिप्रति तस्कं च्वजःगु ज्ञान दः । ब्रम्हाज्ञाणी, आचरणशोलया हुनिं वयक हिन्दु धर्म-संस्कार या धुरन्धर विद्वान व्यक्तित्व खः । गथेकि आधुनिक, उत्तर आधुनिक सांस्कृतिक परम्परा निस्वानयता नं पारम्पारिक धर्म संस्कृतिया ज्ञान क्वय थ्यंक हॉ कःगु जुयमः । प्रागऐतिहासिक ज्ञानया तत्व बोधया हुनिं थौं (वर्तमान) व कन्हे (भविष्य) निर्माणया जग (आधारशीला) जुइगु जुयो च्वना धाय्गु थःगु मनया खॉ ब्वयो च्वडा ।

साहित्यिक जीवजया अनुराग

रमापति राज शर्माया साहित्यिक अनुरागी नां 'चुलि' तयो तःगु खः । 'चुलि' खॉगवः नेपाल भाषां ल्ययो कःगु खः । चुली खॉगवः या अर्थ ज्यायबल्य चुलि जायो वगु हः धाय्गु क्यं । थ्व मुखु (मुना) या न्हापाया रूप खः । पुस-माघया नुगः हे थार थार खाइगु चिकलां चिचि त्याड तःगु सिमां मुखु मुखु चुलि जायो वै । 'बू' तज्याड वै । अल्य बुलुहुं पाः जायो वै, चुलि जायो वै । वहे सिमाचुली कन्हें हः जुयो सिमा वाउँसे च्वंकः बिइ । थ्व वनस्पति विज्ञानया पाडां पानय् मफैगु शाखत (धात्थेंगु) पहः खः । 'चुली' उपनां (बिनां) दुनय्या सारगर्भित महिमां रमापतिराज शर्माया चकांगु नुगः चिन्तन धाराया इवाला भरभरयाड क्वब्वडः वगु खानय् दः ।

सृजना त्वय हॉ वयकलं नेपाल भाषां 'चिनाखँ' च्वयो साहित्य ख्यलय् न्हापांगु पला तयो दिल । वयकया लिपाया चिनाखँ मुना 'जिगु म्येँ' खः । थुगु मुनासफूया पिकाक धर्मोदय सभा-यें पाखं नेपाल सम्बत १०७८ (वि.सं २०१५) सं पिथांगु खः । वनं लिपा वयकया मन नेपाल भाषा ब्याकरण पाखय् फः हिल । वयकलं भाषा ब्याकरण पाखय् पला छ्यूगुया रहस्य नं दः । न्हापा छगू दार्ये छम्हा अमेरिकी नागरिक बाइड् माइकिया लम्स्की नां या छम्हा मनूता नेवः भाय्

(नेपाल भाषा) स्यनय्गु ह्वता चू लात । वयक ख्वपय् बुई ज्या सानिपुं ज्यापु दाजु व ज्यापुनी तता-केहेंपुं नपां ज्या सानय् मःगु विषय ज्वड भःम्हा खः । उगु इलय् ख्वपय्या अपलं मनूत खय्भाषं खँल्हाबल्हा याय् मसः । अलय् बाइड् जूयाता नेवः भाय् मसय्कसिंहे मगात । अलय् उगु परिस्थितिं लुतुलुयो रमापतिजु याता नेवः भाय्या गुरु डालः नेवः भाय् सय्कल । इलय् ब्यलय् रमापति राज जुं काड् द्यु काथं बोइडजुं धाइगु खॉ खं ब्याकरणमूलक न्ह्यसः व जिज्ञासां थः ता ब्याकरण खय् क्वसाय्क यकंगु खः । उकिया लिच्चः काथं वयकया 'नेपाल भाषाया वँ, नेपाल भाषाया नँ' ने.सं १०९९ सं मुना सफू काथं च्वसापासा यें पाखं पिकःगू जुल । 'बँ' अथे धाय्गु 'भूमि' 'नँ' धाय्गु आकास (सर्ग) खः ।

सर्ग थाः गाः मदय्क तः ब्या (असिमित), गुकिया सिमा मरुगुयापर्याय खः । नेपाल भाषाया एकाक्षरी (स्वरूप) पहः अनन्त, विशाल व विस्तृत (च्वः प्वः सिइकय् मफूगु, थागा काय् मफय्कः तः ब्यागु, वाँ वां मथ्यंगु, अपलं ताः पागु धाय्गु अर्थ क्यं । रमापति जु न्हःपां कवि नपां भाषिक च्वखँमि नं जूगुलिं वयकं खॉगवः, खॉपु स्वाइबलय् 'काब्यिक' खानय् दः ।

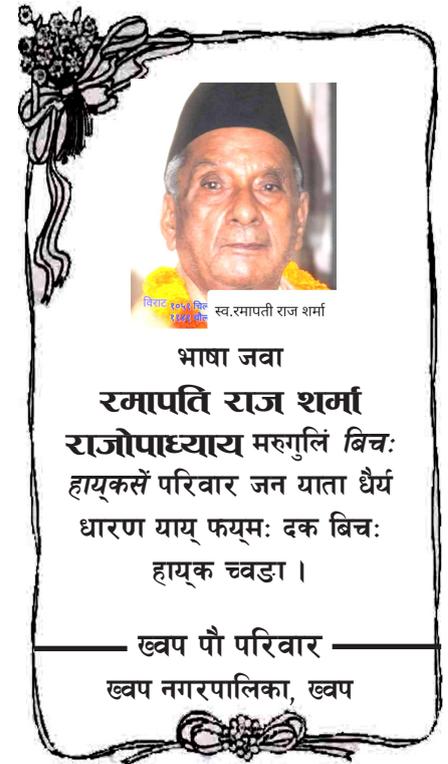
रमापति जु भाषिक संरचनाकार जक मखु । नपां वयक भाषिक च्वखँमि नं खः । भाषा विज्ञान शास्त्र बेत्ताजक मखु वयक छम्हा स्यल्लाम्हा च्वखँमि नं खः । च्वखँमिं थःगु बिचः मनया खॉ च्वखँया दुनय् च्वडः हे ब्वय्गु याई । च्वखँमि स्वकीय धारणा, अवधारणा, स्वच्छन्द, निर्वाध काथं च्वखँ जूयो न्ह्याड् वानि, न्ह्याड् च्वनि, न्ह्याकी । रमापतिराज शर्माया भाषिक/भाषा शास्त्रीय प्रबन्ध थथेहे खुसी न्ह्याथे धाराबाहिक काथं न्ह्याडः च्वनि, च्वंगु दः धात्थें खयकः । वयकलं फुक्क च्वसुत नेपाल भाषां, थःगु मां भाषां जक च्वयो पिदांगु खः सा थुगु च्वखं विधाया (

अनुरागी) सबः थूपुं मनूतय्सं नं उथें ग्यंकः सबः काय् खानिगु खः जुई । थुगु लागाय् नेगुं भाषासाहित्य ख्यलय्या ब्वनामि, च्वमि नपां समीक्षकपुं फुक्क आशां द्यागु दः धाय्थें ताय्का ।

रमापतिराज शर्माया 'नेवाः भाय्या हलिमलि', भूगी संस्कार संस्कृतिया जाहॉ, 'नेपाल संवत ११३१ थौं स्वयो हिदा हॉ राजोपाध्याय कल्याण कोष, ख्वपं पिथांगु खः । वयकया डागूगु साफू 'नेपाल भाषाया क्रियातय् पुसा गवः धुकु-नेपाल सम्बत ११३१ सं कुतः पिकाक ख्वप पाखं पिथांगु खः ।

रमापति राज शर्मा ख्वपया स्वंगुं ऐतिहासिक नपां रचना मुर्धन्य साहित्यिक संस्थात नेपाल साहित्य मन्दिर -ख्वप २०१० विराट नेपाल भाषा साहित्य सम्मेलन २०१७, नेपाल भाषा साहित्य तः मुंज्या २०३६ या नांतय्गुलिं त्वः फिइकय् मफैगु गुण याड् भःगु दः ।

वयकया मृत्यु २०७८ बैशाख १६ गते जुल । अथेनं वयकया कृतिं वयकयाता न्ह्याब्लें भूगी हः नय् अमर याड् तै ।

संस्कृति

मातृ औसी

आशा कुमार चिकंबजार

‘मां’ संसारया दकलय् श्रद्धां काइगु नां मध्ये खः । मांया माया गुबलें म्हव्वं जुइ मखु । अलय् मांया मनय् थें स्वच्छ, पवित्रगु माया संसारय् मेगु छु हे दै मखु ज्वी । उकिं मां म्वाम्हा द्यो दकनं धाई । समाजय् धाधां वयो च्वंगु खौं

ब्वलांक च्वनि । वयागु मनय् कन्हेया छुं भाति आशा पक्का दः जुई , अथेनं वं कर्मयो अलय् फलया आशा याय्मते धः थें व फाकंगुलिया नाः थजम्हा मचाता अनेक वः- फय्, लिभः, तःनु, चिकुं मपुंक थःगु परासी क्वचाया इचादुनय् लुमुगु मायां प्वः चिड न्वाड च्वनि, जिपुता जि हेरा, जिगु नुगः या क्वचा धाधां सुचुकुचु याड च्वनि ।

धाइ, थः म्हा मचां मुलय् खि फाता जक वं प्यं धयंकी मखु । अजि बाज्यां धायो तक काथं मांया जानयो च्वनिबलय् मचांफोहर याई । मां अथेनं घः चाइ मखु । देपां फोहर तपुयो जःपां जा नायो च्वनि । अलय् मचा खवई, थःगु अमृतधारा दुरु त्वंक च्वनि । वहे मां गुम्हास्यं थः मचायाता कन्हेया मूल्य मतः सें मातृ स्नेहय् यचुगु,

चोखगु सितं प्याक थें प्याकः स्वमाः गूसिघाय्खय् मोती सःथें च्वंकः मायाया मोती सय्क बिई । वया सुसा कुसा याई । मतिनाया न्हिया न्हिया नकी । वयागु पाचन क्रिया, वयागु न्हयो वयागु न्हिलासु, वयागु सुखः शान्तिया नितिं थःगु फुक्क सुख त्वःत ज्वीम्हा मांया साँवा स्वयो ब्याज हे यःक च्वनि ।

मचाया भिं उसाय्या लागिं वं विश्वासया जः हवलः गुबले छु छु सुई बियमः, खोपय् याकय्मः, उगु ज्या गुबलें त्वः फिइकी मखु । अलय् उलि जक

मखु अन्धविश्वासया खून् दुनय नं वं विश्वासया तुइजला खांकी । मचात पः मज्म्हा सुं नं मांया परासी क्वचा फवड हयो इचा दय्क भुंकः तै । गुबलें वहे मचा मचात पः मजुपिन्ता छ्म्हव्वं व प्यदां धेबा कायो मियागु दक धाई । गुबलें मचात पः जुल धःसा लिपा बुम्हा मचा क्वय् याय्गु जातयाय्पिन्ता मियो छ्वै । गुबलें नांकाय् मज्युपुं द्यो नपां त्वाय् चिंकी । मचा बुबलय् कतःचां च्याकगु पीया क्वचा तेपुचां ल्याहाँ वलकीं जन्त्र याड क्व खाय्की । जः, कन्दलीचा, नागपास, मायका खय् तयो जालय् चिक तै । प्याहाँ वानय् त्यलकिं वालाइली पुनी दक तुतितलय्या खिति ई तयो तुइकः सिन्हं तिकः यंकी । इचा नपां हाकुतिनिमखु । मचा साँत वानि दक । मचाकछिया दुनयँ इचाया किचा तयो मचा सुखुचाय् तु पवंगगाचा तकः निभालय् चिकं बुकः ‘नातिकुति भाभा जुजु हीना’ जक लाहातुतिया कसरत याक बी । तु चिकं नपां अनेक जडिबुटी तयो बुखु मवानिदक मसाज याकी । वयाता त्वः त छक द्रहँ वानय् मःसा तुफी पासा तयो तकी ।

मचा अरिंचाइदकः फाँचाय्गु थुनानपां अनेक वास माकचां भुजि ज्वंकंतुं ज्वड प्वः चिडः जन्त्र सुयो क्वखाय्किगु, छुं जुयो अःरिंचाल हे धःसा अरिंहितिचाय् (महाकाली पिथय्) ख्वः सिकय् यंकिगु, दुमजु पुखुली क्वखं मगाय्क सुथाय् त्यलं ख्वः सिकय् यंकिगु, मिखालय् पिचं भुसां बिकुनय् च्वंगु नाःखं ख्वः सिकिगु, कै वसा काल्हाँचाय् म्वः ल्हुकिगु अनेक अनेक ज्यात याई । तर थौं थव फुक्क किम्बदन्ती थें जुय धुंकल । उकीं थः मचाया नितिं छम्हा अन्वेषक थें माँ, छम्हा चिकित्सक थें माँ, उकीं हे मां याता न्हापांम्हा गुरुमां

कुल स्वय्गु खःसा भगवान अन्तरयामी, फुक्कस्युम्हा, फुक्कथासय् दः धःसां भगवानं फुक्कसिता स्वय मफैगुलिं माँ या रुपय् भगवान छ्वयो हःगु खः धाई । धात्थें माँमं हिलातक प्वाथय् घाडः, प्रशव ब्यथाया कहर नयो थव धर्ती थः मचायाता क्व काय् धुडानिं वयागु न्हिलासुखय् थः नं न्हयलः, वयागु दुःख कष्ट व पीर खय् व स्वयो अपः थः चिन्ता कायो गुलिं न्हिँ चितासु मदय्कः गुलिं चा मिखा ति मसिसें थः सन्तानया माया खय् दुबिड थाकु अःपु या च्युता मतसैं न्ह्याबलें पवित्र मनं मचात

खुडखगुगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

दक धःगु जुई । गुम्हास्यां पापा, नाना, ता ता स्यँ स्यँ आपा जक मिं पुइदक सावधानी याई, कुतौ वानि दक 'भौ' जुइ धायो मचाभाय् लिसँ बलुहुँ सचुंचा नकी, क्वाक्वाचा क्यँ क्यँ जानकी, न्हिया न्हिया नकी । अलय् थमनं कायो नय्गु स्यनि । नयफत फतयायां, आंगः द्योचा यायां ताची ताची याड डाय्गु स्यनि । मानौ थःम्हा मचा संसारया दकलय् बांलाम्हा मचाखः वाता न्ह्यागु काथंया पंगः नं हाचां गाय् फःम्हा सक्षमम्हा मनू दय्केगु मांया चाहना दुनय् छगू बसन्तया स्वं ह्वय्केगु म्हागस दै । सुनुं मां नं थः मचा मभिंम्हा खुँ, लुच्चा थजु दक धाय् फै मखु । अलय् न्ह्याथिन्याँम्हा थजु थःम्हा मचा थः ता बांला ताय्कः स्वइम्हा 'मां' जक खः । उकीं हे धायो तगु ज्वी थः म्हा मां बाँमलाता जक खिचाया दुरु त्वँ वानिमखु दक । वहे माँया पवित्रगु माया, स्वच्छमातृस्नेह, गनां गनां हे खियथाय् मरुगु माया-मतिना अलय् गुब्ले हे इवः मजुइगु, सुकुमचिइगु स्नेह वहे खवालं मांयाता पुजा याई । लुमांकी, अलय् दुनुगलं निसँ धाई- 'मातृ देवः भवः ।' मां धाय्म्हा द्यो थें खः ।

मांया मायां ई नपां मचा आंगुचा, कलिचा, मचा सिखचा, न्हयपतय् तिसा, ला (महिना), फुतकीं, अलय् मचा डाय् सलकीं 'घंगला' उपहार काथं बियो मन ह्वय्कः बी । बलुहुँ न्यदापुन्ही, प्यदापुन्हीया प्वकनंचा नं/घंगालीचा बियो तः हि जूगुया संकेत नपां इहीं याड बाहा तयो वा कय्ता पुजा याडः छ तः हिजुल पुता धायो मायां चिड छःगू थासे बलुहुँ आखः ढक्कय् छ्वय्गु नपां ज्या स्यनय् छ्वय्गु याड निं बः न्हि लिवाक्क मिखा त्यानु हे मचः सिं थः सन्तानया लौं स्वयो च्वनिम्हा वहे मां जक खः । बौया सहारा, माया मांया मनूया नितिं मार्ग निर्देश खः । उकीं वौ नं ढवः बिला दक तं चाय् मज्य

दक धाई । वाचिंगः थाय् चुलुई, मां-ढवा दः थाय् न्वाई ।

मस्तबलय् निसँ मां मदय्क च्वं पुं मचातय्ता ज्ञान-गुण व अतिं बिइपुं मदयो अपुं भः न्हुई । भन मांया अखः चमाजु वलकिं मखुम्हा चमाजुया जालय लातकिं हसः काय्ःम्हाय् नं दुःख स्यगु लोकबाखं त भ्नीसं अपलं न्यडा । थुकीं नं सियदः मां सु ख ? दक । मांया पलिसा मेपुं म्हवँ जक जुय फै दक । मांया मुलय् ग्वः तुबलय् मांया माया मतिना मुलय् जाई । उकिं थः सन्तान स्वयो ताजु याडः कुचुकुचु नकः जूसां न्हयकी । मांया दुगाथी ल्यूनयँ लुकुछिसां गाः जायकमांया माया प्वः चिड तै अलय् बुयो तःसां जालय् च्वंगु जनि जायक मायां चिड तै । भन जिपुता धायो थः स्वयो च्वय थ्यंक् ल्हाड नेम्हासिया ख्वः चूलाक न्हेलिबलय् संसारहे न्हयली । उकीं मां नं स्यू - थः न्हयोसा थः नपां संसार न्हयली, ख्वःसा थः याक्का जक जुई दकः । वहे सन्तानया मायां थः गनां वांसा थः सन्तान लुमाड छँ ज्वड वै बलय् तिति मांया नुगः जाई । गनां मचा छँ त्वः त भ्वँ वांसा मचाया लुमन्ति वया भ्वँ साइ मखु । मचाया सन्तोषता खय् थः प्वाजाय्कः मचां नयानि थमनं नयागुति ग्यंक्ः मचाया न्हिलासु खय् थः तांक् च्वनिम्हा मां धात्थें द्यो हे खः । उकीं मचाबलय् सुनं छुं याय् तां साः योमां (अमा.....) दक बः काइगु याड तःगु जुई । उकिं हे मखां धायो तःगु ज्वी मेपिनिगु लाख स्वयो मांया काख हे तः धां जक ।

गनां ग्याचिकु तांकेता नां काई यो माँ, सुयां छुं जूसा आश्चर्य चायो धाई अमायसा ... । थःगु संसार थःगु सहारा थम्हा दकलय् विश्वास वांम्हा मां । उकिं बियो छ्वम्हा म्हाय् मचा नं ख्वई - 'यो माँ थौं जि थ्व छँ त्वः त वानय् ताडा ।'

जक । उकीं मां दुःखया सहारा खः ।

मां मरुगु जिन्दगी तस्कं दुःखपूर्ण धाई । भिष्मया मां गड्गां त्वः त वांबलय् थजु या थमनं मांयाता त्वतः वांपुं सिद्धार्थ गौतम, राम, मचाम्हा धुब थजू अमिता मांया मतितनां तः क्यंकय् तांगु खः । व मतिनाया पःखः गयो पुलः वानय्ता तस्कं थाकु । अथेनं मां सदां जिवं कः छि दयो च्वनिमखु, मां ढवा नपांया विछोड थें तः हांगु विछोड सायद मेगु म्हवँ जक दै । उकिं मांया विछोड नपां थः मां लुमांकः मातातिथ्य् साँ ज्वः वांम्हा मनू मां लुमांक ख्व ख्व आनाया कुण्डय् ख्वः स्यू वां बलय् थः मांया किचा आना वयो लुधांक खाँ ल्हागु खाँ छपा न्हयपतं तः पा न्हयपतय् थ्यंसेलिं थ्व माताति (मातृऔसी) खुन्हुं लागुलिं थुखुनुं मां मरुपुं म्वँ ल्हूयो मातातिथ्य् वाड मांया नामय् श्राद्धयाइगु व उगु कुण्डय् म्वँ ल्हूइगु/ख्वः सिलिगु चलन थौं तक याड वयो च्वना तिति । मखुसा मांया नामय् निस्ल बिइगु सां याई ।

अलय् गुम्हासिनं मांया ख्वः स्वयो च्वनय्गु शौभाय् दयो च्वनि अमि मांया ख्वः स्वः वानेगु वा मांया ख्वः स्वय्गु धायो मांयाता स्वगं बियगु काथं धौ, छ्यँ ज्वड भिंउसायँ व ता आयुया कामना याइगु चलन दः ।

थौं कन्हे ढवसामारी, अपः जूयो मःगु स्वयो अपः मेपिन्ता क्यनय् थें अनेक मारी-चारी व फलफूल, भ्वँ ज्वलं ज्वड वानिगु याड हल । मेबलय् छुजुला मां दक मन्यनिपिसं नं उखुनुं देखावती जूसां 'लोक पत्यार' याड उगु चलन याडः वयो च्वंगु दः । मांया ख्वः स्वइगु मातृऔसी अति विशेष दिन काथं छ्यल, ल्यं दःगु दिन विशेष दक थुइकय् फःसा बुद्धाश्रम व आदर निकेतन माली मखुला ? मातृऔसी थ्व हे खाँ थुइकय् फःसा छगू न्हूगु लाँपु लूगु थें जुई ।

थता थम्हं सम्हालय् याय्

साहिला

म्हियः स्वयो म्ह्येग अपः
म्ह्येग स्वयौं थौं अप
न्हीया न्हीथं थाना यको
ल्वय वल कोरोना यको ।

थाब्नेय्या कोरोना स्वयो
थुगुसिया भन ग्यापुगु
ल्वय थाना डाडः वयो
मनु यको गवःगव तूगु ।

यायमते हेला भीसं
तापाक्क भी चवड् दिसं
हुलमुल जुई थाय् भी
छखय् लिड चवड् दिसं ।

इलय् वास कायो दिसं
मगुः मखु धायमते
मनय् क्वतुक दिय मते
मन त्याकः जुयो दिसं ।

थव हलिमय् डाड वगु
काल जुयो पिहाँ वगु
ल्वये नापं तापाक चवने
थता थम्हं सम्हालय् याडः ।

न्हीया न्हीथं इलय् वेलय्
साभूं थाड लाहा सिलय्
छँ नं पिहाँ वय् बलय्
मास्क तयो जक वये ।

थःता थमं सम्हालय् याडः
ल्वय नपां तापाक्क चवनयँ ॥

महि फवँ वम्हासिं कहँ सुचुकल

चिकं बज्जार

हलिमय कोरोना भवल्वचं लाखे प्याखं ल्हूयो चवन ।
थौं खाडाम्हा कन्हे लासाय् गवतुलिगु, कंसा मदैगु । मरम्हा
मनूया सीम्हाय् सुयातां थिइकय् बिइगु मखु । प्लाष्टिकय् प्वः
चिडः सेना, पुलिस वयो लुतुलुयो यकिगु । दाह-संस्कारनपां
याकय् बिइगु मखु । स्थिति तस्कं ग्यापु । बुहा बुहीपुं हालः
चवन, छेरावती वःगु हँ ।

सुयातां ज्वरो वःसा वं मखु छुइगु जुल । कोरोना
जूपुं नं फचिछं फक्व सुचुक छँसं एकान्तबासय् चवनिगु जुल ।
कृपाराम धःसा थव छुं नं मखु सेखं ज्वर जक खः । न्हा
बाज्यापिसं 'सेखं ज्वर वइबलय् छँ चवनय् मज्यू । बुँ छपि
पालय्मः' धायो तकगु दक चाचा ह्यू जुल ।

छुं दिन हाँ निसँ कृपाराम खानय् मरु । पासापिसं
फोनयाता नं फोन 'सुइच अफ !' छँ नं खापा मचः हँ । दिन
बित । हिंडान्हू फूत । कृपाराम खानय् दतः । छपा गखँसय्
चवंगु ख्वः । पासापिसं न्यन, कृपाराम छन्ता नं कोरोना
जुलाला ? वं छत्थुं हे तम्बय्कल , म्हतुं वक्व खॉगवलं ढवः
बिल । मनूत थजम्हा नहन्या नपां हालां छु याय् धायो थः थः
गु लाँ लिइयो वान । पलख लिपा वया पासा वकिल वल ।
वं ओहो कृपाराम धायवं वं लुयो कायो छखय् लिइकः चवड्
न्यन - छँ अखुनुं कोरोनाया बिमाया धेबा गय् याड काया ?
जिनं फारम भरे याय् माला ! वयागु खॉ न्यड मनु जक मखु
लकस हे न्हेल ।

**स्वप नगरता न्ह्याबले सफा,
सुग्घर याड तय्गु सकल
नगरवासीपिनिगु कर्तव्य खः ।**

खप नगरपालिकाया ज्या भवः त

भूमि समस्या समाधान अभिमुखीकरणः

बैशाख १४

भूमिसम्बन्धी समस्या ज्यकयगु नामय् थी थी जः ज्या जूइगु खाँ काड दिसे वयकलं आयोगं धर्मत्वः मतसिं न्यायोचित ढंगं लक्षित वर्गता भिंजुइगु काथं थःगु ज्या ह्य्यायमः धायोदिल आयोगं भूमि छतिंहे मरुपुं सुकुम्वासी तय्ता जग्गा इड बियगु व अब्यवस्थित बसोबास याडः च्वं पिन्ता ब्यवस्थित यायगु उद्देश्य सकारात्मक खाँखः धायोदिल । सरकारं कमैया मुक्ति या नामय् कमैयातय्ता थाडः छ्वगु दसु बिसे प्रमुख प्रजापति जुं मनोहरा व खुसीसिथय् अब्यवस्थित तरिकां च्वड च्वं पिन्ता नं ब्यवस्थित यायमः धायोदिल ।

अभिमुखीकरण ज्या इवःसं भूमि सम्बन्धी समस्या समाधान आयोगया सदस्य सचिव जगन्नाथ लामिछाने जुं आयोगया उद्देश्य काड दिसे ताः ई निसें थःकय् जग्गा मदय्क च्वंः पुं उत्पीडित वर्गया पक्षय् ज्या याय्या लागिं आयोग निस्वांगु खाँ काड दिल ।

नेपःया सरकारं भूमि सम्बन्धी समस्या न्हांकय्ता आयोग गठन यागु दः । वहे खाँयें भूमिसम्बन्धी समस्या समाधान आयोग जिल्ला समिति खपया रवसालय खप नगरपालिकाया जनप्रतिनिधि व कर्मचारीपिनि दशवी अभिमुखीकरण ज्याइवः मंगलबार वचाल ।

ज्या इवःसं आयोगया दुजः उत्तरा नेपालं लसकुस न्वचु बियो द्यगु खःसा आयोगया पाखं प्रशिक्षक अन्नजन न्यौपाने जुं आयोगया ज्यायाबारे पिब्वयो द्यगु खः ।

ज्याइवःसं खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं गुगु वर्गता स्वयो आयोग गठन यागु खः वहे वर्गया हितया निंतिं आयोगं ज्या सानय्मः धायोदिल ।

अभिमुखीकरण ज्या इवः भूमि सम्बन्धी समस्या समाधान आयोग जिल्ला समिति खपया नायो मोहनवीर श्रेष्ठया नायो सुई जगु खः ।

भक्तपुर अस्पतालया आइसोलेसन निरीक्षण

बैशाख १५

कोरोना ल्वयया ल्वगित अपलं खानय् दयो वसेलिं भक्तपुर अस्पतालं हकनं आइसोलेसन चाय्कगु दः । उगु आइसोलेसनया निरीक्षण खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं आना हे भायो स्वयो द्यगु खः । वहे इवल्य् भक्तपुर अस्पतालया मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट सुमित्रा गौतमं खपय् कोभिडया ल्वगितय्गु उपचारया लागिं सकल स्वास्थ्य कःमिपुं नपां सहकःमिपुं चां न्हिं मधः सिं लगय् जुयो च्वंगु खाँ काड दिसे अः आइसोलेसन चाय्कागु जुल, ल्वगित अपलं दयो वांसा बेडत ताँ ताँ वानय्गु खाँ नं काड दिल । उगु स्ववानय्गु इवल्य् वडाध्यक्षपुं श्यामकृष्ण खत्री (१) व रविन्द्र ज्याख्वः(२) नं भःगु खः ।

खप नगरपालिका स्तरीय सीएमसी बैठक

बैशाख १५

खप नगरपालिकाया प्रमुख प्रजापति जुं कोभिड १९ संक्रमण न्युनिकरण कुतः या इवल्य नगरपालिका पाखं सामान्य संक्रमितपनिगु लागिं ५० बेडया आइसोलेसन केन्द्र व (जटिल) तचवपुं ल्वगि तय् लागिं २५ बेडया एचडीयू (HDU) न्ह्याकतयता तयारी अवस्थाय् दःगु खाँ काड दल ।

उगु बैठकं हलिमय् ब्याकः न्हुंगु भेरियन्टनपां कोभिड १९ या महामारी काथं डाडः पुडः वड च्वंगु संवेदनशील अवस्थाय् कोभिड ल्वय मपुंकः पाडः तयता नगर दुनय् क्रियाशील राजनैतिक दलत थी थी संघ संस्था ब्यवसायिक व सामाजिक संगठनत, टीम/क्वब साफुकुथित, सहकारी व वित्तीय संस्थात नपां स्वापु दःपुं फुक्क सिता जनचेतनामूलक ज्या इवः त याडः ग्वाहाली याडः बिया दक इनाप याडः दल । नपां नगर दुनय्या फुक्क पार्टी प्यालेसत, संग्रहालय, सिनेमाहल, प्रशिक्षण केन्द्रत, जिमखाना, मनोरञ्जन स्थलत फुक्क तिडः, तयगु व छुं नं काथं हुल मुल जुइगु भ्वेँ, नखा-चखा, जात्रा, पर्व मेला मडायकेता अलय् इहिपा, कयतापूजाया नितिं जिल्ला प्रशासन कार्यालयया स्वीकृति कायो जक अपखय् हिंडाम्हा जक मुनिगु याडः ज्या क्वचायकेता नगरबासीपिन्के आग्रह यायगु खाँ क्वः छित ।

बैठकं कोभिड भ्वल्वचं जनताता मथिइकः सुरक्षित याडः तयता सुनंमनू छेँ नं प्याहाँ वयता 'माक्स' तयोजक प्याहाँ वयगु नपां सरकारं पिता ब्यगु स्वास्थ्य मापदण्ड पालना यायता माइकिड नपां सञ्चार माध्यमं सकल जनताता इनाप यायगु खाँ नं क्वछित ।

कोभिड भ्वल्वय मपुंकः पाडः तयता मःगु आर्थिक व भौतिक ग्वाहालीया लागिं नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय व बागमती प्रदेश सरकारकय् माग यायगु खाँ नं क्वजित ।

नगर प्रमुख प्रजापति जुं खप नगरपालिका पाखं न्ह्याक च्वंगु जनस्वास्थ्य केन्द्र पाखं कोभिड १९ विरुद्धय खोप १७७०८ म्हा सिनं व कोभिड सिलड नेकगु दोज ७१० म्हासिता बिय धुंकगु खाँ नं बैठकय् ब्याक दल ।

बैठकलिपा खप नगरपालिका स्तरीय प्रकोप ब्यवस्थापन केन्द्रया पदाधिकारी पिसं खप नगरपालिका वडा नं. ९ ब्रम्हायणी च्वंगु आइसोलेसन केन्द्र व एचडीयू दय्क तः थाय् भायो स्वयो दल ।

आइसोलेसन केन्द्र व एचडीयू निरीक्षण

बैशाख १५

खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया न्ह्यलुवाय नगरपालिकास्तरीय प्रकोप ब्यवस्थापन केन्द्र (सी एम सी) या पदाधिकारीपुं नपां मुड कोभिड १९ संक्रमण म्ह्वेँ यायगु (न्युनीकरण) कुतः या इवल्य खप नगर पालिकापाखं कन्ह्येँ (१-१६ गते) निसेँ न्ह्याकिगु सामान्य संक्रमित पिनिगु लागिं ५० गू बेडया हाइडिपेन्डेन्सी युनिट (एचडीयू) आनाहे भायो स्वयो दल ।

न्हूपुं शिक्षकपिन्ता नियुक्ति पत्र

बैशाख १५

खप नगरपालिका पाखं न्ह्याक च्वंगु खप कलेज अफ इञ्जिनियरिडय् न्हूपुं भःपुं शिक्षक पिन्ता बुधवार नियुक्तिपत्र लः ल्हाड दिसे कलेज ब्यवस्थापन समितिया नायो नपां खप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं खप नगरपालिकां न्ह्याक च्वंगु कलेज थौं देशया नमूना कलेज काथं स्थापित जुय धुंगु व थुकि ब्यवस्थापन समिति, स्थानीय जनता, शिक्षक, कर्मचारीपुं नपांया लाहा दःगु खाँ ब्याक दिल ।

वयकलं इञ्जिनियरिड शिक्षा देया समूहनपां स्वापु दःगु संवेदनशील विषय जूगुलिं इञ्जिनियरतयसं छक्वचा गल्ती यातकिं देता त हांगु नोक्सानी जुडगुलिं सचेत जुयमः धायोदिल ।

ज्या इवःसं खप कलेज अफ इञ्जिनियरिडया प्राचार्य सुनिल दुवाल जुं कलेज निस्वांगुया उद्देश्य काडदिसे कलेजं देश व जनताया सेवा खय् लगय् जुडपुं इञ्जिनियरत ब्वलांकः च्वंगु खाँ नपां कोरोनाया इलय् नं अनलाइन पाखं व्यवस्थित याड कक्षा

न्ह्याकः च्वंगु खाँ ब्याकसे वयकलं इञ्जिनियरिड शिक्षाया महत्व नं काड दिल ।

ज्या इवःसं कलेजया उप-प्राचार्य रत्न शोभा प्रजापति व कर्मचारी सञ्जय मानन्धरं नं न्वचु तयो द्यगु खः ।

खप नगरपालिकां पीडित पिनिगु ल्या काल

निषेधाज्ञाया इलय् खप नगरपालिका दुनय् समस्या जूपिनिगु ल्याः दुकायो वांगु दायँया ल्वय म्हवँ जुडकेता यागु ज्या स्वयो पाकः ज्या साडः च्वंगु खप नगरपालिकाया वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याखवः जुं खाँ काड दिल ।

न्हिं न्हिं ज्या वानिपिन्ता पाडः तः गु मरु । अः कोरोनाया इलय् तस्कं काथं मछिड च्वपिनिगु अवस्था व अमिगु ल्याः तय्गु जिम्मा वा कजि जुयो ज्या सानय्गु जिम्मा नगरपालिकाता ब्यगु दः । उकिं जिमिसं न्हपांगु चरणय् अमिगु ल्या तय्गु नपां ज्या न्ह्याकागु जुल व मेमेगु ज्या वडा-वडाय् जुयो च्वंगु खाँ नं ब्याक दिल ।

वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याखव जुं धायो द्यकाथं अः पुलांगु ढंगं वानय्गु कुतः मखुसँ निषेधाज्ञाया इलय् नगरपालिका दुनयँ वय्फःगु समस्या ज्यंकय्गु कुतलं हज्याड च्वंगु दः । अपलं मनूत मुडः, तः तः हांगु ज्या जक घाय मरुगुलिं लकडाउनय् थें तः हांगु समस्या मवैगु खाँ वडा नं. ९ या वडाध्यक्ष रविन्द्र ज्याखव जुं धायो दिल ।

निषेधाज्ञाया इलय् नं नगरपालिकां निर्माण नपां स्वापु दःगु व न्हियान्हिं ज्या साडः नैपुं फुक्क सिनं ज्या याड च्वंगु खाँ वडाध्यक्ष ब्याकसे वांगु दायँ लकडाउनया इलय् नय्गु नसा इड बियाथें अः नसा इड मबियगु खाँ काड दिल । अः म्हवचा ई या

निंतिं नगरपालिकां हे ज्या या ब्यवस्था मिलय् याय्गु व ज्यालानं बियो च्वडागु खाँ नं वयकलं ब्याक दिल ।

अथेनं सुं मनूत ज्यालादारी ज्या साँ वानय् मफैगु इलय् वा निषेधाज्ञाया इलय् काथं मछिनिगु इलय् अजपिनिगु लागिं नय्गु नसा व मेमेगु मः काथंया ब्यवस्था याय्गु कुतः जुयो च्वंगु खाँ नं वयकलं ब्याक दिल । भ्नीगु नगरपालिकाया अभियान धाय्गु हे नय मखाड सुं सीय थम्बः अलय् ज्या साडः नय् फः पिन्ता ज्या बियो नय्गु चूलाकय्गु धाय्गु खः । वयकलं स्पष्ट याड दिल ।

अथेहे खप नगरपालिकां थःगु हे स्रोत थौं १६ गते निसें ५० गू शैय्याया आइसोलेसन व २५ गू शैय्याया हाइडिपेन्डेन्सी युनिट (एचडियु) नपां दःगु कोभिड भवन न्ह्याकय्तांगु खाँ नं वयकलं काड दिल न्हपांगु भवन खप नगरपालिका वडा नं. ९ खय् च्वंगु वहुउद्देशीय भवनं थौं बैशाख १६ गते निसें न्ह्याकय्गु खाँ नं ब्याक दिल । उगु भवनय् चच्छी न्हिच्छी (२४ सै घण्टा) अक्सिजन बियमः पिन्ता नं ब्यवस्था याय् ताडागु खाँ वडाध्यक्ष ज्याखव जुं काड दिसे कोरोना संक्रमितपिनिगु लागिं धःसा वडाकार्यालयपाखं स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री, खाद्य, वासः, नपां मेमेगु सेवा नगरपालिकां ग्वाहाली याइगु खाँ नं वयकलं काड दिल ।

खुड्खगूगु ख्वप पौ, बःखि पौ(पाक्षिक)

सहकारी जनचेतना ज्याइवः न्ह्याकिगु

बैशाख १७

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया नायोसुइ ख्वप नगरपालिकाया सभा कक्षसं ख्वप जिल्लाया प्रतिनिधि सहकारी कःमि पुं नपां छलफल जुल ।

उगु छलफलसं प्रमुख प्रजापतिजुं हलिमय महामारी काथं डाडः पुडः वयो च्वंगु कोभिड १९ भ्वल्वय अः ख्वपयुं नं जनस्तरे थ्यंकः डाडः पुडः वानिगु खानय् दगुलिं ख्वप नगरपालिकां २५ गू बेदया एचडियु नपां ७५ बेदया आइसोलेसन केन्द्र बैशाख १७ गते निसैं न्ह्याकगु खाँ काड दिसे ख्वप नगरपालिकास्तरीय विपद व्यवस्थापन केन्द्र पाखं क्वः छ्यू काथं ख्वप नगरपालिकां कोभिड १९ रोकथामया लागिं मदिक्व माइकिङ्ग याडः, थी थी एफ.एम. नपां सामाजिक सञ्जाल पाखं मदिक्व याड च्वंगु खाँ काड दिल ।

छलफलसं उप-प्रमुख रजनी जोशी, आर्थिक समितिया कजि नपां ख्वप नगरपालिका २ वडाया वडाध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला वडाध्यक्षपुं रबिन्द्र ज्याख्वः (९) उकेश कवां (७) महेन्द्र खायमली (८), प्रेमगोपाल कर्माचार्य (५), कार्यपालिका दुजः सुनिता अवाल, जिल्ला बचत व ऋण सहकारी संघ ख्वपया नायो कृष्ण गोविन्द्र लाखा नपां थी थी सहकारीया प्रतिनिधिपिसं थः थः गु बिचः

प्वंकदिगु खः । वहे राय सुभावा काथं क्वय् च्वया काथंया खाँ क्वजितः

क्वः ज्यूगु खाँः-

- १) हलिमयुं ब्याक डाडः पुडः वयो च्वंगु नेकगू लहरया ल्वय अः ख्वपयुं नं डाडः पुड वानिगु खानय् दः गुलिं नगरपालिका दुनय् क्रियाशील फुक्क सहकारी संस्थापाखं थः थः पुं दुजः पुं नपां सर्वसाधारण जनताता स्वास्थ्य मापदण्डय् च्वनय्मः धाय्गु जनचेतना मूलक ज्या इवः त याय्गु ।
- २) नगरपालिका दुनय् न्ह्याक च्वंगु फुक्क सहकारी संस्थात न्हिया न्हिथं ७:०० ताइलय् निसैं १०:०० ताइलय् तक जक चाय्कः, मज्यू मगागू सेवाजक बियगु ।
- ३) उगु ल्वय म्हवँ यायां यकय्ता सहकारी संस्थात पाखं इहिपा कय्तापुजा नखा-चखा, मेलात, सामाजिक सांस्कृतिक ज्याइवल्य हुलमुल याय्गु ज्या मयासैं उकिया लागिं जिल्ला प्रशासन कार्यालयं स्वीकृति काय्गु ।
- ४) सहकारी संस्थां याइगु बैठक (भेला) मुनय् ज्या, तालिम व गोष्ठी त फुक्क छथाय्सं मुडः मयासैं अनलाइन पाखं याय्गु ।

इनाप

कोरोना खः मखु परीक्षणया लागिं स्वाब नमूना ब्यूपुं सकल दाजुकिजा तताकेहैं पुं नेगेटिभ रिपोर्ट पास भवतलय् छैं सं च्वड दियता इनाप याड च्वडा । कोरोनां थः नं सुरक्षित जुय, मेपिन्ता नं सुरक्षित याय् ।

ख्वप नगरपालिका, ख्वप

बजार अनुगमन

खपय निषेधाज्ञाया इलय गनां-गनां ब्यापारी तयसं मू थाकायो, म्याद फुगु सामान मिला धायगु खाँ वसेलिं बजार अनुगमन यागु खः । नगरपालिका अनुगमन समितिया कजि नपां वडा नं ३ या वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोराया न्हयलुवाय् मंगलबार कमलविनायकय बजार अनुगमन यागु खः ।

कोभिड १९ या महामारी डाडः पुडः वाड च्वंगु इलय स्वास्थ्य मापदण्डपालना याड पसः चायकगु दः मरु नपां नय त्वनयगु खाद्यवस्तुत हाकब्यापार थमया, नपां मौका थव हे खः दक मू अपः थयामकः धायगु मतिं बजार अनुगमन यागु उपभोक्ता मञ्चया मनोज थापां धायो द्यगु खः । विनायक फुड स्टोरय व विनायक किराना कन्सर्नय अनुगमन याबलय् म्याद फूगु सामानत भ्यासेलिन २८ गः, ग्यालेक्सी जम्बो, वासमती जाकी ५ केजी यायगु स्वंगु प्याकेट, धारा चिकं बागु लिटरयायगु नेप्चः, पतांजलिया हल्डी साभू गुगः, पञ्चगला साभू हिंगुगः, पियर साभू स्वंगः, लिरिल साभू खूगः, निम साभू नेगः, लाइफ ब्वाइ प्यंगः, पर्ल साभू डागः, लक्स साभू छगः, गोडरेज नं १ साभू नेगः, भिम साभू छगः, जस्मिन चिकेन मसला हिंन्यगू पाकेट दःगु हिं डाप्वः, जास्मिन चिल्ली पाउडर १५ गू पाकेट, हिमाशु गोल्ड सुजी १० गू पाकेट,

दुजः हरिराम सुवाल, रोशन मैयाँ सुवाल, स्यानिटेशनया व. नि. रामकृष्ण प्रजापति, भक्तपुर उद्योग वाणिज्य संघया विश्वराम दुवाल, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चया मनोज थापा, भक्तपुर घरेलु तथा साना उद्योग संघ या लक्ष्मी प्रसाद बाटी, सहायक प्रहरी निरीक्षक नजरमान घलान नं उपस्थित जगु खः ।

अथेहे बजार अनुगमनयायगु इवलय् बैशाख २६ गते खप नगरपालिका अनुगमन समितिया कजि नपां खप नगरपालिका वडा नं. ३ या वडाध्यक्ष राजकृष्ण गोराया न्हयलुवाय् कमल विनायक व च्याम्हासिंगलय् मिठाइ (मारीचारी) पसलय् अनुगमन याड दिल । हलिमय ब्याडः डाडः पुडः तस्कं ग्यापुकः महामारी काथं डाडः वयो च्वंगु कोरोना भ्वल्वचं मथिइक पाडः तयता मां या खवः स्वः वानिगु मातातिथं औसी खः थें जक सामान्य रुपं डायकेता सकल नगरबासीपिन्ता इनाप यागु दः । नपां मारीचारी पसः मचायकेता चाकुमारीत मदयकेता इनाप यागु जूसां मखांक, खुयो खुयो चियापसः व मारीचारी पसः चायकः म्यू पिन्ता कार्वाही याडागु खाँ नं अनुगमन समितिं कान ।

अनुगमनया इवलय् शाक्य स्वीट्सता प्वचिड तःगु प्याकेजिड सामानत अनुज्ञापत्र कायो लेबल तयो जक मियमःगु अलय् फ्वसा वगु मलाहीचा खुगू केजी, म्याद फुगु नसा खय् तैगु रड्ग छगूबट्टा वहे म्याद फुगु रड्ग तयो दयकगु लड्डु हिंछगु केजि व ५०० ग्राम जफत याड धू यात नपां तालाजु जफत याड स्वन्हूया दुनय नगरपालिकाय् कःभायता निर्देशन नं यात । अथेहे विनायक मिठाइ भण्डार पसः नवीकरण याय् मःगु प्वः चियगु सामानत खाद्य अनुज्ञापत्र कायो लेबल तयो जक मियमःगु, रड्ग अपलं तयो छुडः तःगु निम्कि प्यंगू किलो व ५०० ग्राम जफत याडः धू याड बिल । अथेहे नवदुर्गा एण्ड चाट हाउस व लक्ष्मी स्वीट्स एण्ड प्यालेसता प्वः चियगु सामानय खाद्य अनुज्ञापत्र कायो लेबल तयो जक मियता निर्देश यागु खाँ व. नि. रामकृष्ण प्रजापति जुं काड दिल ।

एमपी सोनाली पेस्ता ५० पाकेट जफत याड धू यागू वडा निरीक्षक रामकृष्ण प्रजापतिं धायो द्यगु खः । नपां नगरपालिकाय् स्वन्हूया दुनय हाजिर जूवा दक निर्देशन ब्यगु, थोक बिक्रेता जगुलिं श्रेणी बढेयाय् मःगु, मूल्य सूची व्यवस्थित याय् मःगु धःगु खाँ कांगु खः ।

सोमबार नं ब्यासी अनुगमन जगुलि अनुगमन समितिया

अनुगमन समितिखय् भनपाया श्यानिटेशनया व.नि. रामकृष्ण प्रजापति कर शाखाया न्हज किजु, राष्ट्रिय उपभोक्ता मञ्चया मनोज थापा, उद्योग वाणिज्य संघया विश्वराम दुवाल, घरेलु तथा साना उद्योग संघया लक्ष्मी प्रसाद बाटी, स्वास्थ्य कार्यालय खपया दिल बहादुर बस्नेत पुं भःगु खः ।

कोमिडया इलय् लापर्वाही मयाकय्ता बजार अनुगमन

कोमिड मपुंकय्ता की सीङ्गु वास ह्वलय्गु इवलय्

कोमिड ल्वय मपुंक: पाडः तय्ता सहकारी संस्थां जनचेतनामूलक
ज्या इवः न्हयाकय् वियता बैठक (२०७८ वैशाख १७ गते)

कोमिड १९ ल्वय मपुंक: पाडः तय्ता सिएमसी या बैठक
(२०७८ वैशाख १५ गते)

